GEMEENTE ZEVENAAR

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2020-091

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	29 september 2020
Zaaknummer	Z/20/365545 /ADV/20/973746
Onderwerp	Actieplan Samen Veilig Zevenaar
Portefeuillehouder	B. Elfrink

Contactpersoon	Hilde Hamelers
E-mail	H.Hamelers@zevenaar.nl
Telefoon	0316 - 595461

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Huiselijk geweld en kindermishandeling komen veel voor in Nederland. Met het actieplan Samen Veilig Zevenaar, willen we huiselijk geweld en kindermishandeling binnen Zevenaar voorkomen, signaleren en tegengaan. In het lokale actieplan is de regioaanpak Samen Veilig 2019 - 2022, lokaal uitgewerkt voor de tweede helft van 2020 en voor 2021. In het najaar van 2021 updaten we ons lokale actieplan voor 2022. Het landelijke programma "Geweld hoort nergens thuis" heeft als inspiratiebron gediend voor de regioaanpak.

Kernboodschap

Geweld hoort nergens thuis, maar naar schatting zijn in Zevenaar jaarlijks achthonderd slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling.
Daarvan is ieder slachtoffer er één teveel. Het voorkomen, signaleren en tegen gaan van alle vormen van huiselijk geweld kunnen we niet alleen. Daarom richten we ons op alle inwoners, maar ook op de professionals die in Zevenaar werken. We benaderen ook bestaande netwerken van vrijwilligers organisaties zoals sport- en vrijetijdsverenigingen.

Op 25 februari 2020 hebben we de regioaanpak "Samen Veilig, Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling regio Arnhem-Achterhoek 2019-2022" vastgesteld.
Regionaal ontvangt Arnhem als centrumgemeente Vrouwenopvang een bijdrage van de rijksoverheid voor de aanpak van alle vormen van huiselijk geweld in de regio Arnhem-Achterhoek. Zo is de regioaanpak door de jeugdregio's Centraal Gelderland en Achterhoek gezamenlijk ontwikkeld. Zie bijlage 2 voor de regioaanpak.

Op 25 augustus 2020 hebben we het lokale actieplan "Samen Veilig Zevenaar 2020-2021" vastgesteld.
In het lokale actieplan Samen Veilig Zevenaar hebben we onze aanpak concreet gemaakt. Wat we binnen de regioaanpak Samen Veilig hebben gerealiseerd in 2019 en de eerste helft van 2020 vindt u in een compact overzicht in bijlage vier van Samen Veilig Zevenaar. Wat we nog gaan doen is te vinden in de eerste drie bijlagen bij het actieplan. Voor het laatste jaar van de regioaanpak updaten we ons lokale plan. Dat doen we in het najaar van 2021. Daarbij blikken we ook weer terug op de resultaten in de achterliggende periode, net als nu. Zie bijlage 1 bij deze RIB voor ons actieplan.

Samen Veilig Zevenaar is in lijn met de Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 en het Beleidsplan 2020-2023 Jeugd, Wmo en Participatie die uw raad op 29 januari 2020 heeft vastgesteld.
De doelen in Samen Veilig Zevenaar zijn gebaseerd op de doelen in de regioaanpak Samen Veilig, maar zijn meetbaar gemaakt net als in het Beleidsplan Jeugd, Wmo en Participatie. Het doel dat aan Samen Veilig raakt, in het Beleidsplan Jeugd, Wmo en Participatie, is overgenomen in Samen Veilig Zevenaar.

Context
- ☑ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap
Bron: Samen Veilig, Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling regio Arnhem-Achterhoek 2019-2022

"Huiselijk geweld en kindermishandeling zijn dichterbij dan je denkt: ze vinden plaats in alle lagen van de bevolking en in alle culturen. Waarbij geldt dat armoede, werkloosheid en alcoholgebruik, of andere verslavingen ook vaak een rol spelen. Het is een publiek probleem van formaat. De aantallen zijn schrikbarend. Huiselijk geweld is de meest omvangrijke vorm van geweld in onze samenleving." (pagina 6)

"De cijfers zijn veelal gebaseerd op meldingen. Je kunt ervan uitgaan dat de dagelijkse praktijk een nog schrijnender beeld laat zien. Want huiselijk geweld en kindermishandeling worden vaak omringd door zwijgen. Het slachtoffer schaamt zich, legt de schuld bij zichzelf neer en worstelt met ambivalente gevoelens als liefde, loyaliteit en afhankelijkheid. De pleger doet doorgaans ook zijn best om het geweld stil te houden, simpelweg om niet in de problemen te komen, soms ook uit schaamte voor het eigen gedrag en angst dat het slachtoffer uit zijn of haar leven zal verdwijnen (door scheiding, uithuisplaatsing, enzovoort)." (pagina 6)

"Huiselijk geweld en kindermishandeling leiden tot problemen op emotioneel gebied en hebben gevolgen voor opleiding, werk en de financiële situatie. Ook kan het geweld leiden tot verslavingsproblemen, zelfmoordpogingen, lichamelijk letsel of gedragsproblemen. Andersom geldt dat armoede en verslaving geweld kunnen uitlokken. De gevolgen kunnen zich soms pas op latere leeftijd openbaren. De maatschappelijke kosten zijn hoog. Deze kosten hebben betrekking op het menselijk lijden, het niet of minder goed kunnen meedraaien in de maatschappij en het gebruik van diensten (opvang, gezondheidszorg, politie, justitie). Voor alle drie is het lastig de werkelijke kosten boven water te krijgen." (pagina 7)

Communicatie en vervolgproces
Gedurende de looptijd van het plan zoeken we regelmatig de communicatie op met inwoners (én slachtoffers), vrijwilligers en professionals. Deze acties en de momenten waarop die plaatsvinden zijn te vinden in bijlage 3 van het actieplan "Samen Veilig Zevenaar 2020-2021".

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
wnd. secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen
1. Actieplan Samen Veilig Zevenaar 2020-2021 (Z/20/365545/INT/20/974807)
2. Samen Veilig, Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling regio Arnhem-Achterhoek 2019-2022 (Z/19/332291 /INT/19/937680)

Actieplan 2020 - 2021

Samen Veilig Zevenaar

tegen huiselijk geweld en kindermishandeling

ZEVENAAR

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Context 3
3. Ambitie 4
4. Doel 5
5. Eindresultaat 7
6. Randvoorwaarden 8
7. Risico's 9
8. Omgevingsanalyse 9
9. Opdrachtgever 9
10. Fasering 9
11. Go-kit 10

Bijlage 1 Activiteiten voor de tweede helft van 2020 en 2021 12

Bijlage 2 Relatie acties, doelen, vertrekpunten en randvoorwaarden 13

Bijlage 3 Gantt-chart 14

Bijlage 4 Realisatie in 2019 en de eerste helft van 2020 18

1. Inleiding

Het college heeft op 25 februari 2020 de regioaanpak "Samen Veilig 2019-2022" vastgesteld. Deze is het vervolg op de regiovisie "huiselijk geweld en kindermishandeling Arnhem – Achterhoek 2015 - 2019". De regioaanpak bevat doelen, vertrekpunten en randvoorwaarden waaraan regionale en lokale acties zijn verbonden, met de bedoeling om huiselijk geweld en kindermishandeling verder terug te dringen. In dit actieplan "Samen Veilig Zevenaar" is de regioaanpak lokaal uitgewerkt. In de bijlagen zijn de lokale activiteiten voor 2020 en 2021 weergegeven. Het plan geeft daarnaast een beknopt beeld van de huidige stand van zaken, als resultaat van de activiteiten die in 2019 en in de eerste helft van 2020 zijn uitgevoerd. Dit beeld wordt gegeven aan de hand van de lokale acties die in de regioaanpak zijn opgenomen. Zie ook hiervoor de bijlagen. Waar in de linker marge een filmcamera is afgebeeld, kunt u een korte toelichtende film bekijken door op het logo te klikken.

2. Context

Het landelijke programma "Geweld hoort nergens thuis" diende als inspiratiebron voor de regioaanpak "Samen Veilig 2019-2022". Verder is relevant dat sinds 1 januari 2019 de verbeterde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling geldt. De Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming die is opgesteld naar aanleiding van het rapport "Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd" van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd heeft ook raakpunten en overlap met de regioaanpak. Goed om te weten is, dat al deze thema's in wisselende samenstelling worden opgepakt. Zie voor de samenwerkende regio's tabel 1.

	Veilig Thuis	Regioaanpak Geweld hoort nergens thuis	Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming
Regio Centraal Gelderland	📍	📍	📍
Regio West Veluwe Vallei	📍		
Regio Achterhoek		📍	

Tabel 1 Samenwerkende regio's

De Gelderse Verbeteragenda wordt op onderdelen in alle Gelderse regio's gezamenlijk uitgewerkt. Daarvoor richtte Arnhem (trekker) een projectstructuur in met afgevaardigden uit alle regio's. Zevenaar neemt geen deel aan de vier werkgroepen in het project, maar is getrapt vertegenwoordigd via Arnhem. Dat geldt overigens voor bijna alle Gelderse gemeenten die geen centrum rol hebben. Iedere regio stelde aanvullend vanwege de doorvertaling een regionale werkgroep Bescherming en Veiligheid in. Daaraan neemt Zevenaar wel deel.

Hieronder zijn links te vinden naar:

- ✓ Het landelijke programma Geweld hoort nergens thuis
- ✓ De regioaanpak "Samen Veilig 2019-2022"
- ✓ De Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming

Dubbelklik of ctrl + klik op de documenten om deze te bekijken.

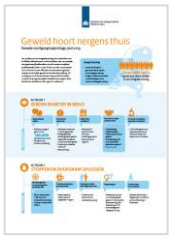

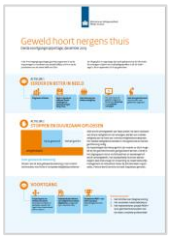

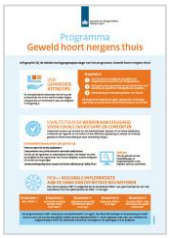

Hieronder zijn links te vinden naar de infographics van de vier voortgangsrapportage van het landelijke programma Geweld hoort nergens thuis. Dubbelklik op de documenten om deze te bekijken.

3. Ambitie

We willen géén huiselijk geweld en kindermishandeling in Zevenaar. In tabel 2 zijn de landelijke schattingen van het aantal slachtoffers geïnterpoleerd naar onze gemeente. Daarin zien we dat jaarlijks naar schatting zo'n achthonderd inwoners slachtoffer zijn van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het gaat om ruim vijfhonderd volwassenen en bijna driehonderd kinderen. Daarvan is ieder slachtoffer er één teveel.

Bronnen: CBS en Rijksoverheid	totaal ≥ 18 jaar (2019)	totaal < 18 jaar (2019)	Schatting van het aantal slachtoffers ≥ 18 jaar (2019)	Schatting van het aantal slachtoffers < 18 jaar (2019)
Nederland	13.924.408	3.357.755	200.000	119.000
Zevenaar	35.616	7.872	512	279

Tabel 2 Schatting van aantal slachtoffers

4. Doel

Regioaanpak Samen Veilig

Onze vier (hoofd)doelen afgeleid uit de regioaanpak zijn:

- ✓ Iedereen in Zevenaar die betrokken is bij huiselijk geweld of kindermishandeling is in staat om aan de bel te trekken;
- ✓ Iedereen in Zevenaar die tegen (mogelijke) situaties van huiselijk geweld of kindermishandeling aanloopt, neemt zijn verantwoordelijkheid om die zorg te delen;
- ✓ Iedereen in Zevenaar die beroepshalve te maken krijgt met (mogelijke) situaties van huiselijk geweld of kindermishandeling, weet wat er moet gebeuren en hoe specialistische hulp kan worden ingeschakeld;
- ✓ Professionals in Zevenaar houden contact met gezinnen en relaties waar meer problemen spelen gedurende hun levensloop.

Samen Veilig Zevenaar is in lijn met onze Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 en ons Beleidsplan 2020-2023 Jeugd, Wmo en Participatie. Voor Zevenaar vertalen we de doelen uit de regioaanpak naar meetbare doelen volgens de RP3-methode[1], net zoals we die hebben opgesteld voor het Beleidsplan 2020 -2023 Jeugd, Wmo en Participatie. Het doel dat aan Samen Veilig raakt, in het Beleidsplan Jeugd, Wmo en Participatie (nummer 5.2.2.), is overgenomen in dit actieplan Samen Veilig Zevenaar onder doel drie.

Jaarstukken Veilig Thuis Gelderland-Midden

In de jaarstukken 2019 van Veilig Thuis Gelderland-Midden zien we dat er voor Zevenaar 226 meldingen zijn geweest. Bij één melding kunnen meerdere slachtoffers betrokken zijn en die kans is best groot. Denk maar aan een melding over een kind dat ziet dat z'n ene ouder, z'n andere ouder in elkaar slaat. Dat kind en die ouder zijn beide slachtoffer. We weten het niet precies, maar mogelijk hebben we dus zo'n zeventig procent[2] van huiselijk geweld en kindermishandeling nog niet in beeld.

1 Het aantal meldingen over Zevenaar bij Veilig Thuis Gelderland-Midden neemt over 2021 toe met 10% t.o.v. 2019.

Met deze aanpak "Samen Veilig Zevenaar" hebben we de ambitie dat het aantal situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling daalt naar nul. Zolang dat nog niet zo is, (nul blijkt helaas een utopie) willen we dat alle situaties worden opgemerkt en gemeld. We willen geweld dus beter in beeld krijgen. Het percentage van het aantal geweld situaties dat wordt gemeld bij Veilig Thuis willen we daarom zien stijgen tot honderd procent. Uiteraard willen we geen toename van nieuw geweld, maar alleen een toename van de zichtbaarheid van bestaand geweld.

[1] RP3 staat voor Regie-, Programma-, Project-, of Procesaanpak. De methodiek is in Zevenaar geïntroduceerd door het bureau Zinnige Zaken.
[2] Geschatte jaarlijks aantal slachtoffers van achthonderd in Zevenaar ten opzichte van de 226 getelde meldingen voor Zevenaar door Veilig Thuis Gelderland-Midden in 2019.

Samenwerkingsovereenkomst lokale teams & Veilig Thuis

In de samenwerkingsovereenkomst tussen de lokale teams en Veilig Thuis Gelderland-Midden is opgenomen dat Veilig Thuis 85% van de casussen direct na de veiligheidsbeoordeling overdraagt aan het lokale team. In "slechts" 15% van de casussen beoordeelt Veilig Thuis dat één van de diensten van Veilig Thuis, Voorwaarden & Vervolg of Onderzoek, moet worden ingezet. Daarna monitort Veilig Thuis:

"Veilig Thuis monitort gedurende een periode van gemiddeld anderhalf jaar en stelt in overleg met het lokale team en het gezin, huishouden vast hoe vaak, met wie, op welke tijdstippen en op welke wijze contact wordt gelegd. Veilig Thuis monitort na drie en twaalf maanden, en zo veel vaker en langer als dat nodig is."

Een melding bij Veilig Thuis moet leiden tot duurzame veiligheid en de effectiviteit van de keten moet recidive voorkomen. Met elke nieuwe Veilig Thuismelding wordt de kans op succesvol ingrijpen kleiner, zo blijkt uit onderzoek. Daarom moeten consulenten ook contact houden met die andere genoemde 85% en daarin de veiligheid systematisch monitoren. Pas als, na de start van herstel, gedurende zes maanden geen incidenten van onveiligheid zijn geweest is sprake van stabiele veiligheid. Pas dan vervalt de verantwoordelijkheid van het lokale team. Dit betekent bovendien dat bij de lokale toegang ook ruimte moet komen om verder te gaan dan alleen vraaggericht werken.

2 De gemiddelde doorlooptijd tussen afschalen van een casus door Veilig Thuis aan onze lokale toegang, tot het moment waarop sprake is van stabiele veiligheid, is in de tweede helft van 2021 5% korter dan in de tweede helft van 2020.

Geweld moet zo snel én duurzaam mogelijk stoppen. Dat is gelukt als sprake is van "stabiele veiligheid"[3]. Natuurlijk is herhaling van geweld, ondanks een half jaar zonder geweld wel mogelijk, maar die kans is heel klein. Zeker als een half jaar zonder geweld meteen na het eerste incident snel lukt. De doorlooptijd tussen melding en stabiele veiligheid is minimaal een half jaar. We streven ernaar dat die doorlooptijd géén dag langer duurt dan dat half jaar. Daarvoor is effectieve hulp en goeie samenwerking van professionals in dat eerste half jaar van levensbelang.

[3] Van stabiele veiligheid is sprake wanneer:
- Er gedurende zes maanden geen incidenten van onveiligheid zijn geweest;
- De risicofactoren op een effectieve manier zijn aangepakt c.q. hanteerbaar zijn gemaakt;
- Een start is gemaakt met het werken aan herstel.

Beleidsplan Jeugdwet, Wmo en Participatiewet 2020 – 2023

In het Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020 – 2023 is een doel opgenomen dat ook aansluit bij deze aanpak:

3 Van alle casussen waar het gebiedsteam bij betrokken is neemt het aantal casussen dat als onveilig wordt gedefinieerd en waar een acute interventie nodig is jaarlijks met 5% af (5.2.2).

> *"In de visie op sociaal domein staat dat veiligheid voor de inwoner en diens omgeving voorop staat. Dat vraagt om inzet om waar mogelijk escalaties te voorkomen en om het inzetten van preventieve maatregelen. Er is sprake van escalatie als in een gezin of huishouden de zaken uit de hand lopen. In Zevenaar werken we in de lokale toegang met een model om escalaties te voorkomen, de zogenaamde Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE).*
>
> *Een melding wordt als onveilig gedefinieerd als de problemen zo complex of groot zijn dat de situatie escaleert, waarbij er mogelijk maatschappelijke onrust is of ontstaat en/of waarbij de veiligheid van één of meerdere inwoners in gevaar is. Deze casussen worden door de toegang geregistreerd waardoor we deze doelstelling kunnen monitoren. Om een afname van deze casuïstiek te realiseren dient de toegang goede uitvoering te geven aan het AVE model en is intensieve samenwerking met netwerkpartners nodig."* (Beleidsplan Sociaal Domein 2020 – 2023)

5. Eindresultaat

In december 2021 heeft Zevenaar geïnformeerde burgers, getrainde vrijwilligers en professionals, en geoptimaliseerde werk- en controleprocessen. Aan de hand van een dataset die we samenstellen, monitoren we om bij te sturen. Ook ouderenmishandeling brengen we daarbij beter in beeld. Op basis van de data stellen we heel gericht het actieplan voor 2022 op. Dat is nodig, want 2022 is het laatste jaar van deze regioaanpak.

De belangrijkste uitdaging zit in de samenloop van processen met verschillende organisaties (van buiten naar binnen en van binnen naar buiten) en in het spanningsveld tussen het signaleren van onveiligheid en privacy.

De gedetailleerde CAT-resultaten[4] (uit te voeren acties en op te leveren producten, 43 in totaal) zijn te vinden in de bijlagen bij dit plan. Denk bij concrete acties bijvoorbeeld aan het bespreekbaar maken van het onderwerp, het trainen en instrueren van professionals, aan het informeren en motiveren van (groepen) inwoners. Maar denk ook aan het (verder) verbeteren van werkprocessen zoals de al in gebruik zijnde Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE) en het inrichten van systematische monitoring. De bijlagen bevatten ook een overzicht van de relatie tussen de acties en de doelen.

[4] CAT-resultaten zijn beschreven volgens de RP3-methode. CAT staat voor Concreet (wie, wat, wanneer, hoe), Afdwingbaar en Tastbaar.

Wat essentieel is in de bestrijding van huiselijk geweld en kindermishandeling is samenwerking en vertrouwen. Daarom bouwen we voor deze doelen aan relaties. We zorgen dat mensen elkaar(s) (rol) goed genoeg kennen om elkaar te vinden en we verbinden mensen nog meer dan al het geval is, aan elkaar.

6. Randvoorwaarden

Samen

Als de hele wereld slechts zes handdrukken van ons vandaan is[5], hoe dichtbij ons zijn dan die naar schatting achthonderd Zevenaarse slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling? Dit geweld raakt ons allemaal. Zevenaar heeft ruim 43 duizend inwoners en die willen we allemaal bereiken om huiselijk geweld en kindermishandeling uit te bannen. We moeten dit wél samen doen.

Periode

Deze aanpak voeren we in de tweede helft van 2020 en in 2021 (18 maanden) uit. Als we al eens per maand, zoals bij een kettingbrief, aan één iemand in Zevenaar duidelijk maken dat we samen verantwoordelijk zijn en dat hulp dichtbij is, dan hebben we in de looptijd van deze aanpak iedereen bereikt (2^{18} = 262.144 > 43.740 inwoners). Maar natuurlijk hoeft dat niet zo lang te duren. Als we met regelmaat een groep mensen uitnodigen voor een themabijeenkomst (wat we gaan doen) of als we iedere week (i.p.v. maand) twee (i.p.v. één) mensen bereiken, dan bereiken we heel Zevenaar in hooguit een kwartaal.

!

Ik begin bij jou, vertel het door:
"Geweld hoort nergens thuis; voor Veilig Thuis bel 0800 2000"

Covid-19

Bij het organiseren van thema- en netwerkbijeenkomsten of trainingen houden we ons uiteraard aan de RIVM-richtlijnen vanwege Covid-19.

Vertrekpunten regioaanpak

De regioaanpak "Samen Veilig 2019-2022" kent zeven vertrekpunten:

1. De norm is: 'geweld hoort nergens thuis'
2. Iedereen is alert: we vormen een kring van veiligheid
3. Veiligheid staat altijd voorop
4. (Semi)professionals gebruiken de meldcode
5. Steun, advies en hulp zijn nabij
6. De benadering is systeemgericht
7. Door waakvlamcontact blijven betrokkenen in beeld
8. De rol- en taakverdeling is duidelijk

[5] Voor het eerst onderzocht in het 'small world experiment' door Stanley Milgram.

Randvoorwaarden regioaanpak

De regioaanpak "Samen Veilig 2019-2022" stelt twee randvoorwaarden:

1. Bereidheid tot leren
2. Investeren in communicatie

7. Risico's

Als er meer meldingen komen bij Veilig Thuis, wil dat niet zeggen dat het slechter gaat. Geweld dat verborgen was, moet straks zichtbaar worden. Als professionals, vrijwilligers of inwoners minder verlegen of terughoudend worden om signalen bespreekbaar te maken, bestaat de kans dat de problemen lijken te stijgen. Het risico is groot dat dit een vertekend beeld geeft, als het gaat om de absolute aantallen waarin huiselijk geweld en kindermishandeling voorkomen.

8. Omgevingsanalyse

Bij deze aanpak betrekken we zowel professionele netwerkpartners als vrijwilligersorganisaties. We gebruiken ook mediakanalen om inwoners rechtstreeks te bereiken. Daarmee proberen we alle inwoners van Zevenaar te bereiken in het belang van die, naar schatting bijna achthonderd slachtoffers van huiselijk geweld, en de mensen in hun sociale omgeving. We maken daarbij gebruik van aandachtsfunctionarissen.

Binnen onze eigen organisatie ligt ook een opgave. Daarvoor hebben we onze consulenten, kwaliteitsmedewerkers, maar ook collega's in ondersteunende en faciliterende posities nodig.

9. Opdrachtgever

Bestuurlijk opdrachtgever namens het college is wethouder Belinda Elfrink die welzijn en volksgezondheid in haar portefeuille heeft. De aanpak heeft echter ook veel raakvlak met de portefeuille van wethouder Hans Winters (Sociaal Domein) en met de portefeuille van de burgemeester (Veiligheid). Over de aanpak neemt het college van burgemeester en wethouders een besluit. De gemeenteraad informeren we met een raadsinformatiebrief. Ambtelijk opdrachtgever van deze aanpak is de programmamanager Sociaal Domein.

10. Fasering

De aanpak verloopt in drie fasen. We werken toe naar de uitvoeringsfase (volgens RP3 de nazorgfase). In de uitvoeringsfase is alles ingeregeld en geïmplementeerd en is nog vooral aandacht voor monitoren en continu verbeteren. De rollen en taken worden in deze fase door alle betrokkenen uitgevoerd zoals die bedacht en bedoeld zijn. Voor deze fase zijn twintig van de 43 CAT-resultaten beschreven.

Aan de uitvoeringsfase gaat de implementatiefase vooraf (volgens RP3 de realisatiefase). In de implementatiefase zorgen we ervoor dat iedereen weet wat wordt verwacht en hoe te handelen. Voor deze fase zijn elf van de 43 CAT-resultaten beschreven.

Aan de implementatiefase gaat de voorbereidingsfase vooraf. De voorbereidingsfase is bedoeld om afspraken te maken. Er is al heel veel gebeurd en er zijn ook al veel (werk)afspraken gemaakt. Bovendien zijn er heldere wettelijke verplichtingen, maar we hebben nog die extra investering nodig waarin we de puntjes op de i zetten om de effectiviteit van de hele keten te verbeteren. Voor de voorbereidingsfase zijn twaalf van de 43 CAT-resultaten beschreven.

De fasen zijn bij de te realiseren activiteiten in de bijlage bij dit plan vermeld. De fasering is ook zichtbaar in de Gantt-chart in de bijlagen bij deze aanpak.

11. Go-kit

Geld (Begroting)

Regionaal ontvangt Arnhem als centrumgemeente Vrouwenopvang een bijdrage van de rijksoverheid voor de aanpak van alle vormen van huiselijk geweld in de regio Arnhem-Achterhoek. Jaarlijks wordt regionaal afgestemd over de speerpuntprojecten en uitvoeringskosten voor de regioaanpak. In 2019 is € 300.000 euro hiervoor ingezet.

De lokale kosten bedragen naar schatting € 30.500. Lokale kosten die we niet kunnen financieren uit het regionale budget, dekken we in 2020 uit een restant van FCL 6261 (Veilig Thuis). In 2021 is hiervoor ruimte beschikbaar bij FCL 6252 (Uitvoeringsagenda jeugdzorg en Wmo).

volgnr.	Omschrijving	Middelen
3	Samen met de kwaliteitsmedewerkers, de aandachtsfunctionarissen HGKM, de businesscontroller en de applicatiebeheerder van de suite is een dataset m.b.t. veiligheid ontwikkeld en in de suite ingericht.	p.m.
9	We onderzoeken de mogelijkheid van het tonen van de film "Zingen in het donker" over Intergenerationele overdracht van geweld, met in de hoofdrollen Carice van Houten, Frank Lammers, Aart Staartjes en Gaite Jansen. Indien mogelijk tonen we de film.	€ 500,00
11	We bereiden een programma voor, voor in de "week tegen kindermishandeling" 16 t/m 22 november 2020	€ 3.000,00
14	Consulenten hebben een training gevolgd hoe om te gaan met signalen van HGKM. Daarbij is aandacht voor (ex)relatiegeweld, eer- en cultuurgerelateerd geweld, ouderenmishandeling, mensenhandel en kindermishandeling.	subsidie aanvraag ZonMW
15	Consulenten hebben een training gevolgd over de afwegingen op het vlak van veiligheid in combinatie met informatie delen en privacy.	€ 5.000,00
17	Externe aandachtsfunctionarissen HGKM van professionele netwerkpartners hebben een training gevolgd (dringend aanbevolen) hoe om te gaan met signalen van HGKM binnen hun organisatie. Daarbij zetten we ervaringsdeskundigen in.	€ 5.000,00
18	Externe aandachtsfunctionarissen HGKM van vrijwilligers organisaties hebben een training gevolgd (dringend aanbevolen) hoe om te gaan met signalen van HGKM binnen hun organisatie. Daarbij zetten we ervaringsdeskundigen in.	€ 5.000,00
19	Collega's van alle afdelingen in Zevenaar wordt een themabijeenkomst aangeboden over huiselijk geweld en kindermishandeling en hoe daarmee om te gaan.	€ 2.000,00
20	Externe aandachtsfunctionarissen HGKM van professionele netwerkpartners hebben een training gevolgd (dringend aanbevolen) over de afwegingen op het vlak van veiligheid in combinatie met informatie delen en privacy.	€ 5.000,00
21	Externe aandachtsfunctionarissen HGKM van vrijwilligers organisaties hebben een training gevolgd (dringend aanbevolen) hoe om te gaan met signalen van HGKM.	€ 5.000,00
39	Interne aandachtsfunctionarissen HGKM houden toezicht (wettelijke taak van gemeenten) op het hanteren van de verbeterde meldcode HGKM door professionele netwerkpartners.	p.m.
	Totaal	**€ 30.500,00**

Tabel 3 Schatting van lokale kosten[6]

[6] Voor de CAT-resultaten 3 en 39 zijn pro memorie posten opgenomen. Zodra hiervan een reële inschatting bekend is, volgt informatie hierover aan het College.

Organisatie

Opdrachtnemer en dus tevens projectleider is de beleidsadviseur jeugd met het aandachtsgebied Veiligheid. Deze werkt voor de aanpak samen met de drie kwaliteitsmedewerkers en met name de kwaliteitsmedewerker Jeugd, met twee aandachtsfunctionarissen HGKM (1x jeugd en 1x Wmo) en met de businesscontroller sociaal domein, allen van de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening. Voor de aanpak is een ondersteuner beschikbaar van de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling. De tijdsinvestering is als volgt ingeschat:

afdeling	uren
Maatschappelijke Ontwikkeling	426
Maatschappelijke Dienstverlening	949
totaal overige	36
TOTAAL	1411

Tabel 4 Schatting van aantal benodigde uren

Kwaliteit

Gedurende de aanpak monitoren en vergelijken we de realisatie met de geplande doorlooptijd. Ook de werkelijke kosten monitoren en vergelijken we met de begrote middelen. De tijdsinvestering van medewerkers ten opzichte van de prognose vooraf monitoren we niet vanwege het ontbreken van een urenregistratie binnen het sociaal domein. Periodiek en als de realisatie afwijkt informeren we de ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgevers.

Informatie

We onderscheiden vier niveaus van informatie over het actieplan op basis van de verantwoordelijke rollen. Informatie voor:

1. De programmamanager sociaal domein (ambtelijk opdrachtgever)
2. De verantwoordelijk wethouder (gemandateerd bestuurlijk opdrachtgever)
3. Het college van burgemeester en wethouders (bestuurlijk opdrachtgever)
4. De gemeenteraad (kader en controle)

De programmamanager en de wethouder blijven op de hoogte van de voortgang. We informeren het college als daar aanleiding toe is. Dat wil zeggen, alleen bij afwijken van het plan. Uiteraard informeert de wethouder het college aanvullend mondeling over de voortgang. Op verzoek presenteren we over de voortgang aan (meerdere leden van) het college. De gemeenteraad stellen we over het actieplan op de hoogte bij aanvang en bij opleveren via een raadsinformatiebrief.

Tijd (planning)

De aanpak voeren we uit in de tweede helft van 2020 en in 2021. Ten behoeve van 2022 updaten we Samen Veilig Zevenaar in het najaar van 2021. Zie de bijlagen voor een Gantt-chart met daarin de geplande activiteiten.

Bijlage 1 Activiteiten voor de tweede helft van 2020 en 2021

volgnr.	Wie (initiatief)	Activiteit	Voor of met wie	Wat	Afdwingbaar	Tastbaar
1	Beleid (MO)	opstellen	Aandachtsfunctionarissen HGKM (MD)	Rol aandachtsfunctionaris HGKM	Regioaanpak	document is beschikbaar
2	Management Sociaal Domein	besluiten	Consulenten (MD)	Rol aandachtsfunctionaris HGKM	Regioaanpak	verslag van managementoverleg met daarin het besluit
3	Beleid (MO)	ontwikkelen	Aandachtsfunctionarissen HGKM (MD)	Dataset m.b.t. Veiligheid	Collegebesluit	document is beschikbaar en suite is ingericht
4	Aandachtsfunctionarissen HGKM (MD)	inventariseren	Aandachtsfunctionarissen HGKM (MD)	Elkaar kennen	Regioaanpak	lijst met contactgegevens is beschikbaar
5	Beleid (MO)	actualiseren	Consulenten (MD)	Interne werkprocessen en AVE-aanpak	Managementbesluit	werkproces en werkinstructies zijn in Engage geupdated
6	Beleid (MO)	onderzoeken	Consulenten (MD)	Rol van Veiligheidshuis	Regioaanpak	onderzoeksverslag is beschikbaar
7	Collega's van OOV	ontwikkelen	Slachoffers van HGKM	Aanpak mensenhandel	Landelijke wetgeving	Collegevoorstel is beschikbaar
8	Management Sociaal Domein	besluiten	Professionele netwerkpartners	Lokaal zorgnetwerk	Regioaanpak	verslag van managementoverleg met daarin een besluit over de inrichting op basis van een voorstel
9	Beleid (MO)	onderzoeken	Aandachtsfunctionarissen HGKM (MD)	Film "Zingen in het donker"		onderzoeksverslag is beschikbaar indien mogelijk film getoond
10	Beleid (MO)	onderzoeken	Slachoffers van HGKM	MDA **	Regioaanpak	onderzoeksverslag is beschikbaar
11	Beleid (MO)	organiseren	Inwoners van Zevenaar	Week tegen kindermishandeling	Regioaanpak	programma is beschikbaar
12	Beleid (MO)	gebruiken	Management Sociaal Domein	Zelfscan Werken aan Veiligheid	Nationaal programma Geweld hoort nergens thuis	zelfscan is ingevuld en beschikbaar
13	Beleid (MO)	informeren	Consulenten (MD)	Interne werkprocessen en AVE-aanpak	Managementbesluit	themabijeenkomst heeft plaatsgevonden (presentatie)
14	Beleid (MO)	organiseren	Consulenten (MD)	Handelingsverlegenheid	Regioaanpak	training heeft plaatsgevonden (presentatie)
15	Beleid (MO)	organiseren	Consulenten (MD)	Informatie delen en privacy	Landelijke wetgeving	training heeft plaatsgevonden (presentatie)
16	Beleid (MO)	afstemmen	Consulenten (MD)	Opvattingen over opvoeden en samenleven	Regioaanpak	dialoogsessies hebben plaatsgevonden (verslag)
17	Beleid (MO)	organiseren	Professionele netwerkpartners	Meldcode HGKM	Regioaanpak	training heeft plaatsgevonden (presentatie)
18	Beleid (MO)	organiseren	Vrijwilligersorganisaties	Meldcode HGKM	Regioaanpak	training heeft plaatsgevonden (presentatie)
19	Beleid (MO)	organiseren	Collega's van alle afdelingen van de gemeente Zevenaar	Huiselijk geweld en kindermishandeling	Regioaanpak	themabijeenkomst heeft plaatsgevonden (presentatie)
20	Beleid (MO)	organiseren	Professionele netwerkpartners	Informatie delen en privacy	Landelijke wetgeving	training heeft plaatsgevonden (presentatie)
21	Beleid (MO)	organiseren	Vrijwilligersorganisaties	Handelingsverlegenheid	Regioaanpak	training heeft plaatsgevonden (presentatie)
22	Beleid (MO)	informeren	Inwoners van Zevenaar	Gemeentepagina & sociale media	Regioaanpak	nieuwsberichten zijn beschikbaar
23	Beleid (MO)	onderzoeken	Vrijwilligersorganisaties	Meldcode HGKM	Regioaanpak	onderzoeksverslag is beschikbaar
24	Aandachtsfunctionarissen HGKM (MD)	adviseren	Consulenten (MD)	Handelingsverlegenheid	Managementbesluit	verslag van uitvraag onder consulenten
25	Aandachtsfunctionarissen HGKM (MD)	adviseren	Consulenten (MD)	Informatie delen en privacy	Landelijke wetgeving	verslag van uitvraag onder consulenten
26	Consulenten (MD)	signaleren	Slachoffers van HGKM	Huiselijk geweld en kindermishandeling	Beroepscode	a.d.h.v. steekproeven
27	Consulenten (MD)	kennen	N.v.t.	Interne werkprocessen en AVE-aanpak	Managementbesluit	auditverslag is beschikbaar
28	Consulenten (MD)	gebruiken	N.v.t.	Interne werkprocessen en AVE-aanpak	Managementbesluit	a.d.h.v. steekproeven
29	Management Sociaal Domein	aansturen	Consulenten (MD)	Interne werkprocessen en AVE-aanpak	Regioaanpak	in jaargesprekken (verslagen)
30	Consulenten (MD)	toepassen	N.v.t.	Meldcode HGKM	Landelijke wetgeving	a.d.h.v. steekproeven
31	Consulenten (MD)	gebruiken	N.v.t.	Verwijsindex Risicojongeren	Landelijke wetgeving	blijkt uit rapport verwijsindex
32	Consulenten (MD)	gebruiken	N.v.t.	Signalenkaart	Regioaanpak	auditverslag is beschikbaar
33	Consulenten (MD)	monitoren	Slachoffers van HGKM	Huiselijk geweld en kindermishandeling	Samenwerkingsafspraken met Veilig Thuis	a.d.h.v. steekproeven
34	Professionele netwerkpartners	toepassen	N.v.t.	Meldcode HGKM	Landelijke wetgeving	gespreksverslagen
35	Professionele netwerkpartners	gebruiken	N.v.t.	Verwijsindex Risicojongeren	Landelijke wetgeving	blijkt uit rapport verwijsindex
36	Vrijwilligersorganisaties	toepassen	N.v.t.	Meldcode HGKM	Subsidieverlening	gespreksverslagen
37	Collega's van alle afdelingen van de gemeente Zevenaar	signaleren	Inwoners van Zevenaar	Huiselijk geweld en kindermishandeling	Regioaanpak	Het aantal meldingen over Zevenaar bij Veilig Thuis Gelderland-Midden neemt over 2021 toe met 10% t.o.v. 2019.
38	Inwoners van Zevenaar	signaleren	Inwoners van Zevenaar	Huiselijk geweld en kindermishandeling	Morele verplichting	Het aantal meldingen over Zevenaar bij Veilig Thuis Gelderland-Midden neemt over 2021 toe met 10% t.o.v. 2019.
39	Aandachtsfunctionarissen HGKM (MD)	toezien	Professionele netwerkpartners	Meldcode HGKM	Landelijke wetgeving	gespreksverslagen
40	Beleid (MO)	monitoren	Management Sociaal Domein	Verwijsindex Risicojongeren	Regioaanpak	rapport verwijsindex en verslag expertteams
41	Beleid (MO)	monitoren	Management Sociaal Domein	Dataset m.b.t. Veiligheid	Collegebesluit	rapportages zijn beschikbaar
42	Beleid (MO)	definieren	Consulenten (MD)	Casusregie en Procesregie	Managementbesluit	a.d.h.v. steekproeven
43	Beleid (MO)	rapporteren	College van B&W	Dataset m.b.t. Veiligheid	Collegebesluit	rapportages zijn beschikbaar

Bijlage 2 Relatie acties, doelen, vertrekpunten en randvoorwaarden

volgnr.	Omschrijving	Doel waaraan de actie bijdraagt	Titel Vertrekpunten en Randvoorwaarden
1	De rol van de interne aandachtsfunctionaris HGKM is beschreven.	1,2	De rol- en taakverdeling is duidelijk
2	De rol en de invulling (bemensing) van de interne aandachtsfunctionaris HGKM is door het management Sociaal Domein vastgesteld.	1,2	De rol- en taakverdeling is duidelijk
3	Samen met de kwaliteitsmedewerkers, de aandachtsfunctionarissen HGKM, de businesscontroller en de applicatiebeheerder van de suite is een dataset m.b.t. veiligheid ontwikkeld en in de suite ingericht.	1,2,3	Bereidheid tot leren
4	Een overzicht is beschikbaar met alle contactgegevens van de externe aandachtsfunctionarissen HGKM van professionele - en vrijwilligers organisaties in de gemeente Zevenaar.	1	De rol- en taakverdeling is duidelijk
5	De werkprocessen in relatie tot veiligheid (waaronder de AVE-aanpak) zijn geactualiseerd. Daarbij definieren we wat wordt verstaan onder casusregie en onder procesregie.	2	Steun, advies en hulp zijn nabij
6	Er is onderzoek verricht naar het verbeteren van het contact tussen consulenten en het veiligheidshuis	2	De rol- en taakverdeling is duidelijk
7	De aanpak mensenhandel is gereed.	1	Iedereen is alert: We vormen een kring van veiligheid
8	De inrichting van een (anoniem) lokaal zorgnetwerk is bepaald.	1	Investeren in communicatie
9	We onderzoeken de mogelijkheid van het tonen van de film "Zingen in het donker" over Intergenerationele overdracht van geweld, met in de hoofdrollen Carice van Houten, Frank Lammers, Aart Staartjes en Gaite Jansen. Indien mogelijk tonen we de film.	1,2,3	De benadering is systeemgericht
10	We onderzoeken wat nodig is voor het invoeren van de multidisciplinaire aanpak MDA++.	2	De benadering is systeemgericht
11	We bereiden een programma voor, voor in de "week tegen kindermishandeling" 16 t/m 22 november 2020	1,3	Investeren in communicatie
12	We doen de zelfscan Werken aan Veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten.	1,2,3	Bereidheid tot leren
13	Consulenten zijn in een themabijeenkomst geinformeerd over (de aanpassingen in) de werkprocessen en specifiek de AVE-aanpak.	2	Steun, advies en hulp zijn nabij
14	Consulenten hebben een training gevolgd hoe om te gaan met signalen van HGKM. Daarbij is aandacht voor (ex)relatiegeweld, eer- en cultuurgerelateerd geweld, ouderenmishandeling, mensenhandel en kindermishandeling.	1	Bereidheid tot leren
15	Consulenten hebben een training gevolgd over de afwegingen op het vlak van veiligheid in combinatie met informatie delen en privacy.	1	Veiligheid staat altijd voorop
16	Consulenten gaan onderling in dialoog en maken opvattingen over opvoeden en samenleven expliciet.	1	De norm is: 'geweld hoort nergens thuis'
17	Externe aandachtsfunctionarissen HGKM van professionele netwerkpartners hebben een training gevolgd (dringend aanbevolen) hoe om te gaan met signalen van HGKM binnen hun organisatie. Daarbij zetten we ervaringsdeskundigen in.	1	(Semi)professionals gebruiken de meldcode
18	Externe aandachtsfunctionarissen HGKM van vrijwilligers organisaties hebben een training gevolgd (dringend aanbevolen) hoe om te gaan met signalen van HGKM binnen hun organisatie. Daarbij zetten we ervaringsdeskundigen in.	1	(Semi)professionals gebruiken de meldcode
19	Collega's van alle afdelingen in Zevenaar wordt een themabijeenkomst aangeboden over huiselijk geweld en kindermishandeling en hoe daarmee om te gaan.	1	Iedereen is alert: We vormen een kring van veiligheid
20	Externe aandachtsfunctionarissen HGKM van professionele netwerkpartners hebben een training gevolgd (dringend aanbevolen) over de afwegingen op het vlak van veiligheid in combinatie met informatie delen en privacy.	1	Veiligheid staat altijd voorop
21	Externe aandachtsfunctionarissen HGKM van vrijwilligers organisaties hebben een training gevolgd (dringend aanbevolen) hoe om te gaan met signalen van HGKM.	1	Bereidheid tot leren
22	Inwoners van Zevenaar worden met regelmaat geattendeerd via de gemeentepagina, sociale media en andere mogelijke lokale kanalen op het belang van alertheid wat betreft HGKM en hoe daarbij te handelen.	1	Iedereen is alert: We vormen een kring van veiligheid
23	We onderzoeken de mogelijkheid om het gebruik van de verbeterde meldcode standaard organisatiebreed in subsidiebeschikkingen op te nemen.	1	(Semi)professionals gebruiken de meldcode
24	Interne aandachtsfunctionarissenHGKM adviseren consulenten over hoe om te gaan met signalen van HGKM.	1	(Semi)professionals gebruiken de meldcode
25	Interne aandachtsfunctionarissenHGKM adviseren consulenten over de afwegingen op het vlak van veiligheid in combinatie met informatie delen en privacy.	1	Veiligheid staat altijd voorop
26	Consulenten handelen bij signalen van HGKM effectief om de risicofactoren hanteerbaar te maken en de veiligheid te herstellen.	1	De benadering is systeemgericht
27	Consulenten kennen de werkprocessen en specifiek de AVE-aanpak.	2	Steun, advies en hulp zijn nabij
28	Consulenten hanteren de werkprocessen en specifiek de AVE-aanpak.	2	Steun, advies en hulp zijn nabij
29	Consulenten worden door het management sociaal domein consequent aangestuurd op het volgen van de werkprocessen en specifiek de AVE-aanpak.	1,2	Steun, advies en hulp zijn nabij
30	Consulenten passen de verbeterde meldcode HGKM consequent toe.	1	(Semi)professionals gebruiken de meldcode
31	Consulenten melden consequent in de Verwijsindex Risicojongeren.	1,2,3	(Semi)professionals gebruiken de meldcode
32	Consulenten gebruiken de signalenkaart voor het herkennen van HGKM.	1	De norm is: 'geweld hoort nergens thuis'
33	Consulenten blijven structureel betrokken en houden een waakvlam contact bij casussen waarin HGKM heeft gespeeld, totdat sprake is van stabiele veiligheid.	2	Door waakvlam-contact blijven betrokkenen in beeld
34	Professionele netwerkpartners hanteren de verbeterde meldcode HGKM.	1	(Semi)professionals gebruiken de meldcode
35	Professionele netwerkpartners melden consequent in de Verwijsindex Risicojongeren	1,2,3	(Semi)professionals gebruiken de meldcode
36	Vrijwilligersorganisaties hanteren de verbeterde meldcode HGKM.	1	(Semi)professionals gebruiken de meldcode
37	Collega's van alle afdelingen in Zevenaar zijn alert op signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling en weten hoe daarmee om te gaan.	1	Iedereen is alert: We vormen een kring van veiligheid
38	Inwoners van Zevenaar zijn alert op signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling en weten hoe daarmee om te gaan.	1	Iedereen is alert: We vormen een kring van veiligheid
39	Interne aandachtsfunctionarissen HGKM houden toezicht (wettelijke taak van gemeenten) op het hanteren van de verbeterde meldcode HGKM door professionele netwerkpartners.	1	(Semi)professionals gebruiken de meldcode
40	Het gebruik van de Verwijsindex Risicojongeren wordt actief gemonitord	1,2,3	(Semi)professionals gebruiken de meldcode
41	Het management sociaal domein wordt geinformeerd op basis van een dataset m.b.t. veiligheid	1,2,3	Bereidheid tot leren
42	Per situatie worden afspraken gemaakt over het vervullen van de casusregie en van de procesregie.	2	De rol- en taakverdeling is duidelijk
43	Het college van B&W wordt geinformeerd op basis van een dataset m.b.t. veiligheid	1,2,3	Bereidheid tot leren

Bijlage 3 Gantt-chart

volgnr.	Voorbereidingsfase	jul-20	aug-20	sep-20	okt-20	nov-20	dec-20	jan-21	feb-21	mrt-21	apr-21	mei-21	jun-21	jul-21	aug-21	sep-21	okt-21	nov-21	dec-21
1	De rol van de interne aandachtsfunctionaris HGKM is beschreven.																		
2	De rol en de invulling (bemensing) van de interne aandachtsfunctionaris HGKM is door het management Sociaal Domein vastgesteld.																		
3	Samen met de kwaliteitsmedewerkers, de aandachtsfunctionarissen HGKM, de businesscontroller en de applicatiebeheerder van de suite is een dataset m.b.t. veiligheid ontwikkeld en in de suite ingericht.																		
4	Een overzicht is beschikbaar met alle contactgegevens van de externe aandachtsfunctionarissen HGKM van professionele - en vrijwilligers organisaties in de gemeente Zevenaar.																		
5	De werkprocessen in relatie tot veiligheid (waaronder de AVE-aanpak) zijn geactualiseerd. Daarbij definieren we wat wordt verstaan onder casusregie en onder procesregie.																		
6	Er is onderzoek verricht naar het verbeteren van het contact tussen consulenten en het veiligheidshuis																		
7	De aanpak mensenhandel is gereed.																		
8	De inrichting van een (anoniem) lokaal zorgnetwerk is bepaald.																		
9	We onderzoeken de mogelijkheid van het tonen van de film "Zingen in het donker" over Intergenerationele overdracht van geweld, met in de hoofdrollen Carice van Houten, Frank Lammers, Aart Staartjes en Gaite Jansen.																		
10	We onderzoeken wat nodig is voor het invoeren van de multidisciplinaire aanpak MDA++.																		
11	We bereiden een programma voor, voor in de "week tegen kindermishandeling" 16 t/m 22 november 2020																		
12	We doen de zelfscan Werken aan Veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten.																		

volgnr.	Implementatiefase	jul-20	aug-20	sep-20	okt-20	nov-20	dec-20	jan-21	feb-21	mrt-21	apr-21	mei-21	jun-21	jul-21	aug-21	sep-21	okt-21	nov-21	dec-21
13	Consulenten zijn in een themabijeenkomst geinformeerd over (de aanpassingen in) de werkprocessen en specifiek de AVE-aanpak.																		
14	Consulenten hebben een training gevolgd hoe om te gaan met signalen van HGKM. Daarbij is aandacht voor (ex)relatiegeweld, eer- en cultuurgerelateerd geweld, ouderenmishandeling, mensenhandel en kindermishandeling.																		
15	Consulenten hebben een training gevolgd over de afwegingen op het vlak van veiligheid in combinatie met informatie delen en privacy.																		
16	Consulenten gaan onderling in dialoog en maken opvattingen over opvoeden en samenleven expliciet.																		
17	Externe aandachtsfunctionarissen HGKM van professionele netwerkpartners hebben een training gevolgd (dringend aanbevolen) hoe om te gaan met signalen van HGKM binnen hun organisatie. Daarbij zetten we ervaringsdeskundigen in.																		
18	Externe aandachtsfunctionarissen HGKM van vrijwilligers organisaties hebben een training gevolgd (dringend aanbevolen) hoe om te gaan met signalen van HGKM binnen hun organisatie. Daarbij zetten we ervaringsdeskundigen in.																		
19	Collega's van alle afdelingen in Zevenaar wordt een themabijeenkomst aangeboden over huiselijk geweld en kindermishandeling en hoe daarmee om te gaan.																		
20	Externe aandachtsfunctionarissen HGKM van professionele netwerkpartners hebben een training gevolgd (dringend aanbevolen) over de afwegingen op het vlak van veiligheid in combinatie met informatie delen en privacy.																		
21	Externe aandachtsfunctionarissen HGKM van vrijwilligers organisaties hebben een training gevolgd (dringend aanbevolen) hoe om te gaan met signalen van HGKM.																		
22	Inwoners van Zevenaar worden met regelmaat geattendeerd via de gemeentepagina, sociale media en andere mogelijke lokale kanalen op het belang van alertheid wat betreft HGKM en hoe daarbij te handelen.																		
23	We onderzoeken de mogelijkheid om het gebruik van de verbeterde meldcode standaard organisatiebreed in subsidiebeschikkingen op te nemen.																		

volgnr.	Uitvoeringsfase	jul-20	aug-20	sep-20	okt-20	nov-20	dec-20	jan-21	feb-21	mrt-21	apr-21	mei-21	jun-21	jul-21	aug-21	sep-21	okt-21	nov-21	dec-21
24	Interne aandachtsfunctionarissenHGKM adviseren consulenten over hoe om te gaan met signalen van HGKM.																		
25	Interne aandachtsfunctionarissenHGKM adviseren consulenten over de afwegingen op het vlak van veiligheid in combinatie met informatie delen en privacy.																		
26	Consulenten handelen bij signalen van HGKM effectief om de risicofactoren hanteerbaar te maken en de veiligheid te herstellen.																		
27	Consulenten kennen de werkprocessen en specifiek de AVE-aanpak.																		
28	Consulenten hanteren de werkprocessen en specifiek de AVE-aanpak.																		
29	Consulenten worden door het management sociaal domein consequent aangestuurd op het volgen van de werkprocessen en specifiek de AVE-aanpak.																		
30	Consulenten passen de verbeterde meldcode HGKM consequent toe.																		
31	Consulenten melden consequent in de Verwijsindex Risicojongeren.																		
32	Consulenten gebruiken de signalenkaart voor het herkennen van HGKM.																		
33	Consulenten blijven structureel betrokken en houden een waakvlam contact bij casussen waarin HGKM heeft gespeeld, totdat sprake is van stabiele veiligheid.																		
34	Professionele netwerkpartners hanteren de verbeterde meldcode HGKM.																		

volgnr.	Uitvoeringsfase	jul-20	aug-20	sep-20	okt-20	nov-20	dec-20	jan-21	feb-21	mrt-21	apr-21	mei-21	jun-21	jul-21	aug-21	sep-21	okt-21	nov-21	dec-21
35	Professionele netwerkpartners melden consequent in de Verwijsindex Risicojongeren																		
36	Vrijwilligersorganisaties hanteren de verbeterde meldcode HGKM.																		
37	Collega's van alle afdelingen in Zevenaar zijn alert op signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling en weten hoe daarmee om te gaan.																		
38	Inwoners van Zevenaar zijn alert op signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling en weten hoe daarmee om te gaan.																		
39	Interne aandachtsfunctionarissen HGKM houden toezicht (wettelijke taak van gemeenten) op het hanteren van de verbeterde meldcode HGKM door professionele netwerkpartners.																		
40	Het gebruik van de Verwijsindex Risicojongeren wordt actief gemonitord																		
41	Het management sociaal domein wordt geinformeerd op basis van een dataset m.b.t. veiligheid																		
42	Per situatie worden afspraken gemaakt over het vervullen van de casusregie en van de procesregie.																		
43	Het college van B&W wordt geinformeerd op basis van een dataset m.b.t. veiligheid																		

Bijlage 4 Realisatie in 2019 en de eerste helft van 2020

Vertrekpunt 1

De norm is: 'geweld hoort nergens thuis'

Wat is gerealiseerd:

Consulenten signaleren

Consulenten maken signalen bespreekbaar.

Vertrekpunt 2

Iedereen is alert: we vormen een kring van veiligheid

Wat is gerealiseerd:

vaste contactpersonen

Voor bijvoorbeeld scholen en huisartsen zijn vaste contactpersonen beschikbaar.

lokale aanpak mensenhandel

De conceptaanpak mensenhandel is gereed.

Vertrekpunt 3

Veiligheid staat altijd voorop

Wat is gerealiseerd:

expertteams

We zijn veranderd van gebiedsteams naar expertteams.

Vertrekpunt 4

(Semi)professionals gebruiken de meldcode

Wat is gerealiseerd:

verbeterde meldcode

Sinds 2019 wordt de verbeterde meldcode gebruikt.

Vertrekpunt 5

Steun, advies en hulp zijn nabij

Wat is gerealiseerd:

gedragswetenschapper

In de lokale toegang is een gedragswetenschapper beschikbaar.

zorg- en veiligheidsoverleg

Netwerkpartners treffen we in het zorg- en veiligheidsoverleg.

Vertrekpunt 6

De benadering is systeemgericht

Wat is gerealiseerd:

Vertrekpunt 7

Door waakvlamcontact blijven betrokkenen in beeld

Wat is gerealiseerd:

casusregie

Consulenten voeren casusregie uit.

Vertrekpunt 8

De rol- en taakverdeling is duidelijk

Wat is gerealiseerd:

management sociaal domein

De aansturing in het sociaal domein is aangepast.

kwaliteitsmedewerker jeugd

Voor jeugd is ook een kwaliteitsmedewerker aangesteld.

Randvoorwaarde 1

Bereidheid tot leren

Wat is gerealiseerd:

intervisie

Intervisie is nieuw georganiseerd (volgens de methode De vier vensters).

Randvoorwaarde 2

Investeren in communicatie

Wat is gerealiseerd:

casuistiekbespreking

Sinds 2019 wordt de verbeterde meldcode gebruikt.

samenwerkingsafspraken VT

Met Veilig Thuis zijn samenwerkingsafspraken gemaakt.

Colofon:

Uitgave:

Gemeente Zevenaar

Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling

Titelfoto:

Pixabax

www.pixabax.com

Tekst en lay-out:

Hilde Hamelers

h.hamelers@zevenaar.nl

tel: +31 (0)316 595111

"Succesvolle preventie begint thuis,
op school, in de buurt,
op de werkplek met heel basale dingen."

COLOFON

Deze publicatie is in samenspraak tot stand gekomen

Illustraties: Erna Westrup

Routekaart: 7Zebra's

Vormgeving: Grafische Studio, De Connectie Arnhem

Mei 2019

Samen Veilig

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling regio Arnhem-Achterhoek

2019-2022

MET UITNEEMBARE GESPREKSPOSTER

Gemeenten in Arnhem-Achterhoek

Aalten, Arnhem, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Duiven, Lingewaard, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Winterswijk, Zevenaar

INHOUD

Samen Veilig
Gedragen aanpak 3

Ingezonden brief
Oost west, thuis niet best 4

Definities
Hier gaat het over 5

Omvang & impact
Dichterbij dan je denkt 6

Ambitie
Doel om voor te gaan 8

Kompas
Stevige basis & duidelijke richting 8

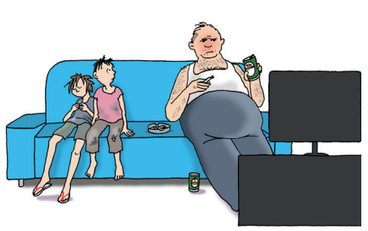
Routekaart Samen Veilig
Uitneembare gesprekspost er

Samenspel
Netwerkend werken 17

Mensen & middelen
Voldoende toegerust zijn 18

Monitoren & evalueren
Vasthouden, versterken, vernieuwen en verlaten 19

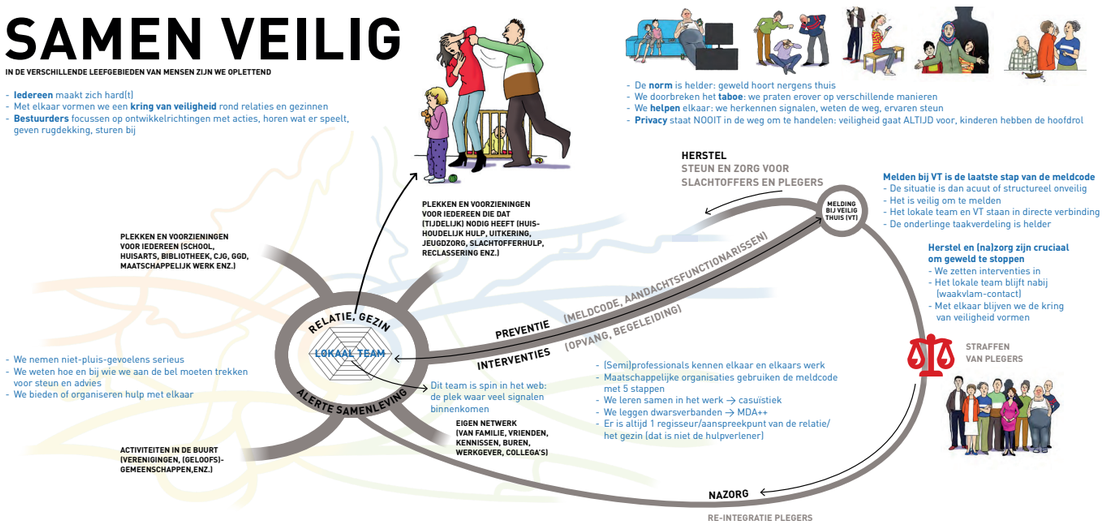

MONITOREN EN EVALUEREN

De lokale actieplannen houden we jaarlijks met elkaar tegen het licht. Zo houden we een vinger aan de pols, kunnen we benoemen wat we willen vasthouden, versterken, vernieuwen en verlaten. De routekaart 'Samen Veilig' benutten we daarbij als evaluatie-instrument.

Deze routekaart is ontstaan om de **beweging 'Samen Veilig'** kracht bij te zetten. Om op de kaart te zetten hoe we ons in regio Arnhem-Achterhoek samen hard(t) maken voor een samenleving zonder huiselijk geweld en kindermishandeling (HG en KiMi).

8 vertrekpunten zijn de basis voor 'Samen Veilig'. Van daaruit gaan we verder met ontwikkelrichtingen. Het **kompas** geeft houvast om op koers te blijven. Het richt de focus op wat we regionaal en lokaal versterken en vernieuwen in de periode 2019-2022.

Kaart en kompas helpen professionals om met elkaar in gesprek te blijven over de vraag hoe we allemaal onze verantwoordelijkheid kunnen nemen om HG en KiMi eerder en beter in beeld te krijgen. We zetten in op een *kring van veiligheid* rond relaties en gezinnen om erop tijd bij te zijn als we ons zorgen maken. Door samen op te trekken, kunnen we hulp bieden of organiseren. En in veel gevallen voorkomen dat de situatie uit de hand loopt. Als dat het geval is, dan moet duidelijk zijn wat de route is om het geweld te stoppen en duurzaam op te lossen. Met de kaart op tafel kunnen we die *veiligheidsroute* bespreken.

Benut deze routekaart als **gespreksinstrument**. Want leren van en met elkaar is cruciaal. Evenals communicatie over HG en KiMi om het taboe te doorbreken.

We sluiten aan bij de monitor die landelijk wordt ingericht als onderdeel van een gezamenlijk onderzoeksprogramma.[17] Met indicatoren waarmee de impact van het 'netwerkend werken', de inzet van betrokken organisaties, professionals en overheden wordt gemonitord en onderzocht.

[17] De opzet van een goed monitoringsysteem krijgt aandacht binnen het landelijke meerjarenprogramma 'Geweld hoort nergens Thuis'.

MENSEN EN MIDDELEN – Voldoende toegerust zijn

“We denken niet vanuit dienstverlening en producten, maar zetten de mens centraal. Als dit gebeurt, wat doe je dan?”

Een veilige omgeving is goud waard

We beschikken over de financiële middelen om onze taken uit te voeren.
Regionaal ontvangt Arnhem als centrumgemeente Vrouwenopvang een bijdrage van de rijksoverheid voor de aanpak van alle vormen van huiselijk geweld in de regio Arnhem-Achterhoek. In 2019 bedraagt de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang (DU VO) € 5,2 miljoen. Dit bedrag wordt als volgt ingezet.

• Vrouwenopvang/ambulante begeleiding/zorgcoördinatie mensenhandel/preventie	€ 3,1 mln
• Veilig Thuis Gelderland-Midden en Noord Oost Gelderland	€ 1,7 mln
• Centra seksueel geweld	€ 0,1 mln
• Speerpuntprojecten en uitvoeringskosten regioaanpak*	€ 0,3 mln
TOTAAL te besteden	**€ 5,2 mln**

* Jaarlijks bespreken we met elkaar de acties en benoemen we prioriteiten. Zo stellen we met elkaar vast waar de middelen voor de ‘Speerpuntprojecten’ naartoe gaan.

Gemeenten kunnen putten uit de rijksmiddelen voor jeugd en Wmo, die onderdeel uitmaken van het Gemeentefonds (vanaf 2019 grotendeels via de Algemene Uitkering). Zij dragen onder meer bij aan de financiering van de Veilig Thuisorganisaties. Algemeen gehanteerd uitgangspunt is dat preventie, vroegsignalering en duurzaam herstel in de vorm van nazorg de verantwoordelijkheid is van alle afzonderlijke gemeenten.
De rijksmiddelen zet de centrumgemeente Arnhem primair in op regionale voorzieningen om geweld te stoppen. En daarnaast voor regionaal specialistisch aanbod om duurzaam herstel tot stand te brengen. Centrumgemeente Arnhem zet de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang maximaal in voor waarvoor deze zijn bedoeld. Wanneer de kosten de rijksmiddelen overschrijden, overlegt zij met de regiogemeenten.
Het is noodzakelijk dat iedere gemeente voldoende ambtelijke capaciteit en middelen beschikbaar heeft om aandacht te besteden aan de uitvoering van het lokale actieplan huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook de verbinding met de regioaanpak vraagt inzet. In de lokale uitvoeringsplannen staat welke capaciteit hiervoor wordt ingezet.

“Je moet je gesteund voelen door de hele organisatie om een stap naar voren te zetten.”

SAMEN VEILIG – Gedragen aanpak

We hoeven elkaar niet te overtuigen. Huiselijk geweld en kindermishandeling horen niet thuis in de samenleving. Het raakt ons diep dat de cijfers laten zien hoe nabij en urgent het probleem is. En dat we er met alle inspanningen nog onvoldoende in slagen om resultaat te boeken. Dat moet anders, maar hoe dan?

Aan welke knoppen moeten we draaien om huiselijk geweld en kindermishandeling eerder en beter in beeld te krijgen en duurzaam op te lossen?
We voerden er indringende gesprekken over met vertegenwoordigers van betrokkenen (slachtoffers en plegers), partners in onderwijs, welzijn, zorg en veiligheid. Dat gebeurde in januari en februari 2019 tijdens drie Ophaalbijeenkomsten en een Beleidbouwdag. Vanuit de gemeenten namen uitvoerders, beleidsmedewerkers, managers en wethouders deel. We bespraken wat we in de huidige aanpak moeten vasthouden, versterken, vernieuwen en verlaten. Met onze regiovisie als onderlegger en de landelijke programma’s als inspiratiebronnen.[1] We onderstreepten dat we voortbouwen op de vernieuwde meldcode, de verwijsindex en het samenspel tussen aandachtsfunctionarissen, lokale teams en Veilig Thuis.

We zijn het erover eens dat de echte vernieuwing zit in een aanpak die gedragen wordt door de samenleving.
Door individuen, verenigingen, (geloofs)gemeenschappen, (dieren)artsen, (maatschappelijke) organisaties en bedrijven die signalen van geweld herkennen, weten waar ze met hun signalen terecht kunnen en zich veilig voelen om hun vermoedens en zorgen te delen. Als mensen die verantwoordelijkheid nemen, kunnen we daadwerkelijk een kring van veiligheid vormen rond relaties en gezinnen. We zijn dan oplettend en alert op factoren die bijdragen aan geweld.
Denk aan mantelzorgers die overbelast raken en relaties en gezinnen die onder veel stress gebukt gaan, bijvoorbeeld door werkloosheid, een complexe scheiding of kinderen/ouders met een (licht) verstandelijke beperking. Zó maken we samen echt werk van preventie.

Tegelijkertijd gaan professionals zich zo organiseren dat zorg, welzijn, veiligheid en straf zijn verbonden.
Door die multidisciplinaire samenwerking zijn we in staat alle betrokkenen in het ‘systeem’ – slachtoffers, plegers, toeschouwers - persoonsgericht op verschillende levensterreinen te ondersteunen. Al dan niet in combinatie met een maatregel en/of straf. Het stelt ons ook in staat om steeds meer ervaring op te doen met programma’s voor herstel en (na)zorg om de geweldsspiraal duurzaam te doorbreken. We doen er dus alles aan om te voorkomen dat geweld escaleert en zich herhaalt. Het betekent dat we in bepaalde situaties ‘waakvlam-contact’ blijven houden met betrokkenen. Met de regioaanpak die nu voorligt hebben we een kompas in handen dat ons houvast biedt om succesvol actie te ondernemen. Vanuit de gemeenten gaan we hierop sturen, ondersteund waar dat zinvol is door de gemeente Arnhem die centrumgemeente is voor de aanpak van huiselijk geweld (vrouwenopvang) in de regio. Aan onze regioaanpak koppelen we lokale uitvoeringsplannen, die we jaarlijks bespreken en actualiseren. Zo leren we met elkaar en kunnen we speerpunten benoemen waar we de collectieve middelen gericht voor inzetten.

Benut de poster in het hart als samenvattend gespreksinstrument, als ‘placemat’ om op allerlei tafels het gesprek over de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling levend en actiegericht te houden.
Aarzel niet om bij ons te agenderen waar het stokt in de uitvoering. Laten we niet vergeten om met elkaar te blijven delen wat werkt. Dat motiveert om ons hard(t) te blijven maken voor het uiterst complexe vraagstuk van huiselijk geweld en kindermishandeling. En om onze bestuurskracht te bundelen.

Hans te Lindert (Aalten), Roeland van der Zee (Arnhem), Marijke van Haaren (Berkelland), Evert Blaauw (Bronckhorst), Peter Bollen (Doesburg), Frans Langeveld (Doetinchem), Ineke Knuiman (Duiven), Aart Slob (Lingewaard), Wim Sinderdinck (Montferland), Jos Hoenderboom (Oost Gelre), Bert Kuster (Oude IJsselstreek), Rob Engels (Overbetuwe), Leonie Rolink (Renkum), Gea Hofstede (Rheden), Anton Logemann (Rozendaal), Theo Kampschreur (Westervoort), Elvira Schepers-Janssen (Winterswijk), Anita van Loon (Zevenaar)

Wethouders

[1] Regiovisie Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2015-2019 (2014), Actieprogramma’s Geweld hoort nergens thuis (2018-2021), Zorg voor de Jeugd (2018), Kansrijke start kinderen (2018), Scheiden zonder schade (2018), Landelijk Netwerk zorg/straf Huiselijk geweld en Kindermishandeling: Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop (2018).

INGEZONDEN BRIEF - Oost west, thuis niet best

Beste lezer,

Wil jij je persoonlijk inzetten voor een samenleving zonder huiselijk geweld en kindermishandeling? Neem dan deze brief met onze oproep ter harte.

Huiselijk geweld klinkt misschien knus en gezellig. Ten onrechte.
Als je je ergens veilig zou mogen voelen is dat wel in de eigen privé-omgeving. Toch is de kans dat je juist daar slachtoffer wordt van huiselijk geweld/kindermishandeling groter dan buiten, in de publieke ruimte. Helaas geldt vaak: 'Oost west, thuis niet best'.

Als slachtoffer van geweld stuit je vaak op ongeloof. En ook wijzelf hebben vaak de neiging om te bagatelliseren; wat ons overkomt maken we kleiner dan het is. We willen zo graag geloven dat het geweld maar tijdelijk is en zien het vooralsnog als een 'normale' leefstijl. Het is een onaangenaam besef dat de plek die omgeven moet zijn met veiligheid en geborgenheid, intimiteit en gezelligheid, ook een plek is waar geweld plaatsvindt. Bovendien is het een onprettige gedachte dat het om je heen op grote schaal gebeurt. In allerlei verschijningsvormen. Het is comfortabeler om te denken dat geweld bij anderen voorkomt, in plaats van in je eigen huis met jouw gezins- en familieleden.

De meesten van ons hebben lang gezocht naar manieren om het geweld te stoppen. We hebben vaak gedacht dat het ons eigen probleem was, dat wij de gewelddadigheden zelf veroorzaakten door ons gedrag. Stel je voor hoe verwarrend het is. Hoe kan een vertrouwd persoon tegelijkertijd van je houden en je gebruiken? Je ziet je partner, ouder, kind, familielid niet als crimineel, die opgepakt moet worden door de politie. Ook plegers hebben hulp nodig. Wat zij doen gebeurt vaak uit onmacht, omdat ze nooit geleerd hebben hoe het wel moet. Soms hebben ze niet eens in de gaten wat ze hun gezins- of familieleden aandoen.Vaak is er toch een buitenstaander voor nodig om het geweldspatroon bij alle betrokkenen te doorbreken, zodat het voor altijd stopt.

Het helpt om de hele samenleving te betrekken. Voorlichting is belangrijk om geweld in de privésfeer in allerlei vormen te kunnen signaleren en erover te durven praten. Wij zijn blij dat vrijwilligers worden getraind die actief zijn bij (sport)verenigingen, in buurten en wijken. En dat werkgevers alerter worden gemaakt. Maar dan?! Wie durft door te pakken, snel te handelen? Wij hopen van harte dat mensen hun 'niet pluis gevoel' serieus nemen. En de route vinden naar meldplek Veilig Thuis.

Wij weten dat er moed voor nodig is om aan de bel te trekken. Dat geldt voor betrokkenen, mensen in hun naaste omgeving, vrijwilligers én professionals. Voor omstanders is het vaak moeilijk om in te schatten wat er precies aan de hand is in een relatie, of gezin. Iedereen doet z'n best om de schone schijn op te houden. Vooral emotionele mishandeling, verwaarlozing en uitbuiting zijn niet altijd goed zichtbaar. Hoe erg is het? Je wilt mensen ook niet zomaar beschuldigen. Het is goed dat er aandachtsfunctionarissen zijn aangesteld bij organisaties, zoals scholen. Dat steeds meer mensen en instanties weten hoe de meldcode werkt en hun collega's kunnen aanmoedigen, trainen en begeleiden. Maar ..... iemand moet die eerste stap zetten. Want geweld en mishandeling stoppen nooit vanzelf.

We roepen iedereen op om in geval van twijfel ALTIJD in actie te komen!
SAMEN VEILIG gaat over ons allemaal. We hebben elkaar keihard nodig.

Namens alle slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling

SAMENSPEL - Netwerkend werken

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de volledige aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Onze regioaanpak biedt houvast om in samenhang op regionaal en lokaal niveau doelgericht actie te ondernemen. Het draait om netwerkend werken. Bij alle ontwikkelrichtingen en acties in onze regioaanpak. En in alle situaties met concrete cases die zich lokaal voordoen.

Regioaanpak

We stimuleren de actieve rol van steeds meer mensen, instellingen en bedrijven om vanuit een persoonlijke of zakelijke context signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling te herkennen, zelf hulp te bieden of te organiseren en te melden. De routekaart 'Samen Veilig' maakt zichtbaar dat we alleen preventief kunnen werken in een samenspel met bekwame professionals, vrijwilligers, beleidsmakers op de diverse terreinen en een actieve samenleving. In die beweging van gezamenlijkheid kunnen we voorkomen dat het probleem van huiselijk geweld en kindermishandeling ontstaat, ontspoort en zich herhaalt. Het samen leren en elkaar motiveren is de kern van het netwerken op regionaal en lokaal niveau en tussen gemeenten onderling. De routekaart maakt zichtbaar dat een goede samenwerking tussen zorg en veiligheidspartners een voorwaarde is voor het duurzaam oplossen van geweld. Deze verbinding geldt zowel lokaal als regionaal.

"Om patronen van geweld te doorbreken, moet er hulp zijn aan het hele gezin."

Lokale casuïstiek

Een sluitende aanpak is de kern van het samenspel rond concrete casuïstiek: een aanpak die van begin tot het einde klopt. Om dat voor elkaar te krijgen moeten alle spelers elkaar begrijpen; ieder met een eigen kijk op de zaak, een eigen takenpakket en een eigen taakopvatting. Dat lukt als de mensen waar het om gaat onze gedeelde maatstaf is. Als we ons voortdurend de vraag blijven stellen wat in die situatie voor dat (potentiële) slachtoffer, die (potentiële) pleger en (potentiële) toeschouwer het beste werkt.

Wij als bestuurders willen horen wat er speelt en ons aandeel leveren. Voor ons is het wenselijk om in gesprek te blijven met mensen in de uitvoering over wat die nodig hebben om snel, goed en professioneel actie te ondernemen. Waar lopen zij tegenaan en waar willen zij een besluit op hebben? Wij houden zicht op wat de lokale teams tenminste nodig hebben aan kennis, kunde en capaciteit om de kwaliteit te waarborgen.

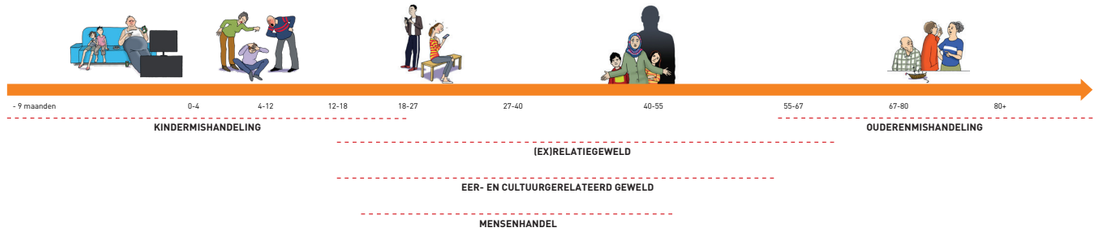
Regionale acties	Lokale acties
Digitale Nieuwsbrief uit blijven brengen en die breed verspreiden.	Bouwstenen aanreiken voor de Nieuwsbrief.
Communicatie in brede zin, in aansluiting op landelijke initiatieven, zoals de Week tegen Kindermishandeling.	Communicatieparagraaf in het lokale actieplan.
Communicatiepakket samenstellen (waarderen wat er is)[16] om verschillende groepen te benaderen, zoals scholen, werkgevers, vrijwilligers(organisaties) - Informatie uit landelijke campagnes over HG en KiMi benutten. - Vertellen over meldcode en verwijsindex. - Inspelen op de norm > veiligheid invoelbaar maken. - Zichtbaar maken hoe steun, advies en hulp nabij zijn. NB Aandacht voor anderstaligheid	- Wensen kenbaar maken voor communicatie. - Meldcode en verwijsindex breed onder de aandacht blijven brengen. - Materiaal zo gericht en persoonlijk mogelijk verspreiden onder scholen, werkgevers, vrijwilligers(organisaties), ... > Zo werkt het in onze gemeente. NB Aandacht voor anderstaligheid

Als we deze ontwikkelrichtingen inslaan en jaarlijks onze regionale en lokale acties tegen het licht houden, dan zijn we in staat om huiselijk geweld en kindermishandeling eerder en beter in beeld te krijgen, het te stoppen en duurzaam op te lossen.

[16] De gemeente Rotterdam ontwikkelde met bedrijven bijvoorbeeld een toolkit met als onderdeel een e-learning voor HR-managers, leidinggevenden, casemanagers en arbodiensten.

DEFINITIES - Hier gaat het over

Huiselijk geweld kan plaatsvinden op allerlei momenten in de levensloop van mensen, te beginnen bij het ongeboren kind. Het kan vele vormen aannemen en raken aan meerdere leefgebieden. Door de reikwijdte speelt iedereen in de omgeving van betrokkenen een rol.

Huiselijk geweld

Geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd. Het kan gaan om lichamelijk, psychisch of seksueel geweld. Huiselijk geweld kan de vorm aannemen van (ex)relatiegeweld, eer- en cultuurgerelateerd geweld, ouderenmishandeling, mensenhandel en kindermishandeling. Met 'huiselijke kring' worden (ex) partners, familieleden en huisvrienden bedoeld. Het woord huiselijk verwijst naar de relatie waarbinnen het geweld plaatsvindt, dus niet naar de plaats van het delict (het kan zowel binnenshuis als buitenshuis plaatsvinden).

Kindermishandeling

Elke bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische, of seksuele aard die ouders of andere volwassenen (actief of passief) bij kinderen opdringen. Gezien de specifieke afhankelijkheidsrelatie wordt bij kindermishandeling ernstige fysieke en psychische schade berokkend. Het kan gaan om: seksuele mishandeling, fysieke mishandeling, emotionele/psychische mishandeling, fysieke verwaarlozing, emotionele/ psychische verwaarlozing en getuige zijn van huiselijk geweld.

"De slachtoffers van nu zijn de daders van morgen."

Intergenerationele overdracht van geweld

Geweld zet zich vaak voort van generatie op generatie. Een geschiedenis van geweld in de jeugd vergroot de kans om later zelf als volwassene geweld te plegen of slachtoffer te worden van geweld in een intieme relatie. In deze regioaanpak richten we de schijnwerpers doelbewust op huiselijk geweld én kindermishandeling om de geweldcyclus te doorbreken.

Preventie

Preventie is een algemeen begrip. We verstaan eronder:

- bevorderen van goede partnerrelaties en opvoeding;
- voorkomen van escalaties als draagkracht en draaglast uit balans raken;
- voorkomen van geweldsherhaling in huidige en toekomstige relaties.

Iedere vorm van preventie heeft een andere doel, een specifieke doelgroep en een eigen methode.[2]

[2] Movisie: Vormen van geweldspreventie in afhankelijkheidsrelaties (2017).

(Systeem)aanpak
Alle naastbetrokkenen van de persoon die te maken heeft met (dreiging van) geweld vormen het systeem. Het zijn de mensen waar de persoon mee omgaat en een band mee heeft. Om patronen van huiselijk geweld te doorbreken en te kunnen stoppen, richten we ons op alle betrokkenen in het systeem. We spreken genuanceerd over 'slachtoffer' en 'pleger', omdat binnen het systeem de grens tussen plegerschap en slachtofferschap vaak zoek is. Niet in de laatste plaats omdat veel slachtoffers vaak ook daders worden.

De Wet Verplichte Meldcode[3]
In de Wet Verplichte Meldcode is een vijfstappenplan beschreven. Daarin staat wat professionals het beste kunnen en moeten doen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Met ingang van 1 januari 2019 geldt een aangescherpte meldcode, die beroepskrachten helpt om zelf zo vroeg en adequaat mogelijk in actie te komen (vroegsignalering). Professionals in de gezondheidszorg, het onderwijs, de kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en justitie werken verplicht met deze meldcode. Zij hebben aandachtsfunctionarissen in hun midden als klankbord om zorgvuldig en doortastend af te wegen welke hulp zij en hun collega's kunnen bieden of organiseren. De verwijsindex[4] kan worden ingezet in de eerste stappen van de meldcode. De professional heeft dan snel zicht op welke andere professionals betrokken zijn bij jeugdigen.

OMVANG & IMPACT - Dichterbij dan je denkt

Huiselijk geweld en kindermishandeling zijn dichterbij dan je denkt: ze vinden plaats in alle lagen van de bevolking en in alle culturen. Waarbij geldt dat armoede, werkloosheid en alcoholgebruik, of andere verslavingen ook vaak een rol spelen. Het is een publiek probleem van formaat. De aantallen zijn schrikbarend. Huiselijk geweld is de meest omvangrijke vorm van geweld in onze samenleving. Van de totale Nederlandse bevolking tussen de 18 en 70 jaar is 45% ooit slachtoffer geweest van enige vorm van fysiek, seksueel of psychisch geweld in huiselijke kring.

Omvang
Eén op de 20 (5,5%) volwassenen heeft in de afgelopen vijf jaar wel eens te maken gehad met fysiek/seksueel geweld in de huiselijke kring. Daarvan betreft 20% structureel geweld. Het gaat landelijk om circa 97.000 vrouwen en 27.000 mannen. Van de scholieren van 12-17 jaar is 12% in het afgelopen jaar slachtoffer geweest van kindermishandeling, waarvan een derde van meerdere vormen van mishandeling. Jaarlijks hebben 90.000-127.000 kinderen met tenminste één vorm van kindermishandeling te maken. Naar schatting krijgen tussen de 130.000 en 200.000 ouderen in Nederland te maken met ouderenmishandeling. Het Landelijk Expertise Centrum Eergerelateerd geweld (LEC EGG) onderzoekt en analyseert gevallen van eergerelateerd geweld. In 2017 kwamen hier 456 zaken binnen, voornamelijk uit Den Haag, Rotterdam en Oost-Nederland (Arnhem/Achterhoek). Dit is ongeveer 20% van het totale aantal vermoedens van eergerelateerd geweld.

De cijfers zijn veelal gebaseerd op meldingen. Je kunt ervan uitgaan dat de dagelijkse praktijk een nog schrijnender beeld laat zien. Want huiselijk geweld en kindermishandeling worden vaak omringd door zwijgen. Het slachtoffer schaamt zich, legt de schuld bij zichzelf neer en worstelt met ambivalente gevoelens als liefde, loyaliteit en afhankelijkheid. De pleger doet doorgaans ook zijn best om het geweld stil te houden, simpelweg om niet in de problemen te komen, soms ook uit schaamte voor het eigen gedrag en angst dat het slachtoffer uit zijn of haar leven zal verdwijnen (door scheiding, uithuisplaatsing, enzovoort).

[3] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode
[4] De verwijsindex (VIRA in regio Arnhem en Multisignaal in de Achterhoek) is opgenomen in de Jeugdwet. Het is een systeem waarin professionals kunnen aangeven dat zij betrokken zijn bij jeugdigen. Op deze manier kunnen zij met elkaar afstemmen om het kind, of de jongere de best mogelijke begeleiding te bieden.

Regionale acties	Lokale acties
Gewenste leer/netwerkomgeving bieden, waarbij wordt aangesloten bij behoeften en ervaring: - Thema's/casuïstiek; - Trainen met elkaar en met acteurs, ervaringsdeskundigen; - Uitwisseling organiseren over lokale aanpak en ervaringen, bijv. rond regie.	- Leer/netwerkwensen kenbaar maken en gebruik maken van leeromgeving. - Zorgen dat aandachtsfunctionarissen en een brede kring om hen heen worden getraind.
Leerprogramma lokale teams obv thema's die worden aangereikt: - Specifieke vormen van HG en KiMi bijv. mensenhandel; - Interventies bijv. traumascreening en passende hulp, plegeraanpak; - Werkwijze bijv. outreachend en vraaggestuurd werken, regie.	- Lokale teams hebben de expertise en vaardigheden om de meldcode adequaat te kunnen uitvoeren en de verwijsindex toe te passen. - Lokale teams agenderen de thema's die spelen, bijvoorbeeld rond herstel en nazorg.
Leerervaringen bundelen: hoe effectief zijn bepaalde interventies?	Het geleerde aanhouden tegen beleidsuitgangspunten en samenspel.

"Een derde van de veroordeelde daders pleegt binnen twee jaar weer een geweldsdelict."

RANDVOORWAARDE: INVESTEREN IN COMMUNICATIE
We hechten grote waarde aan het uitwisselen van informatie, op welke manier dan ook. Denk aan storytelling. We geloven in de kracht van herhaling. Dat betekent om te beginnen de feiten blijven vertellen. Over wat huiselijk geweld en kindermishandeling is, de omvang en impact ervan, maar ook de werking van de meldcode, de rol van de lokale teams, de stappen die gezet worden en de manier waarop samengewerkt en aangestuurd wordt. Die feitelijke boodschappen gaan vergezeld van een persoonlijke oproep om alert te zijn, in actie te komen, een kring van veiligheid te vormen, te kunnen doen wat is afgesproken.

==> Ontwikkelrichting: over HG en KiMi praten om het taboe te doorbreken
Er zijn vanzelfsprekende momenten om over huiselijk geweld en kindermishandeling te praten. Bijvoorbeeld door aan het begin van een nieuw schooljaar te vertellen hoe de school omgaat met zorgen, vermoedens en signalen. Of door aan te sluiten bij levensgebeurtenissen die mensen uit balans kunnen brengen, zoals zwangerschap en werkloosheid. Daarnaast gebruiken we de 'week zonder geweld' en 'de week tegen kindermishandeling' om deze problematiek continu onder de aandacht te brengen bij zowel professionals als inwoners. We zetten visuele communicatievormen in, zoals toneel en film met herkenbare, indringende scenes.

8e VERTREKPUNT: DE ROL- EN TAAKVERDELING IS DUIDELIJK

Veel partijen zijn actief met ieder hun eigen afgegrensde verantwoordelijkheid. Daarom moet de rol- en taakverdeling duidelijk zijn. We laten niet los voordat de ander beet heeft. De beleidsregie ligt bij gemeenten. De proces- en casusregie kan verschillend worden belegd. De taak van de casusregisseur is om als vaste contactpersoon het traject van begin tot het eind te volgen. Per situatie wordt de casusregie afgesproken. Dat geldt ook voor de procesregie: de partij die het geheel overziet van de stappen die moeten worden genomen en de partijen die daarbij zijn betrokken.

==> Ontwikkelrichting: professionals scheppen meer duidelijkheid over regie (procesregie, casusregie, behandeling)
De vraag die centraal staat is: wat heeft een relatie/gezin nodig om te zorgen dat het veilig wordt en hoe gaan we dat organiseren? De lokale teams kunnen hulp bieden en als vast contactpersoon optreden voor het gezin en een vinger aan de pols houden als de directe veiligheid is hersteld. Met elkaar gaan we al doende beter in de vingers krijgen wie wat doet in welke rol. Waarbij we niet uit het oog verliezen dat zienswijzen en institutionele belangen in de zorg- en veiligheidsketen kunnen botsen. De dialoog hierover gaan we niet uit de weg.

Regionale acties	Lokale acties
Verder uitwerken rol- en taakverdeling met partners, zoals politie, Veilig Thuis Moviera en het Veiligheidshuis, aan de hand van casuïstiek.	Aandragen van casussen waarbij regie onduidelijk is. Regionale afspraken met partners vertalen naar lokale afspraken en toezien op uitvoering daarvan.

Naast de 8 vertrekpunten met bijbehorende ontwikkelrichtingen en acties onderscheiden we twee overkoepelende randvoorwaarden die ingevuld moeten worden om samen veiligheid te kunnen creëren.

RANDVOORWAARDEN
==> Bereidheid tot leren
==> Investeren in communicatie

RANDVOORWAARDE: BEREIDHEID TOT LEREN
Lokale en regionale partijen zijn bereid om van elkaar te leren. Dat begint met elkaar en elkaars werk kennen. Het betekent dat in leerkringen de werelden bij elkaar komen van veiligheid, medische zorg en hulpverlening. En dat daardoor ook de kennis en ervaring worden gedeeld over alle vormen van huiselijk geweld en de interventies voor slachtoffers en plegers. Concrete casuïstiek helpt daarbij. Net als trainingen met acteurs en de inzet van ervaringsdeskundigen. De lokale teams, Moviera en Veilig Thuis spelen een cruciale rol in het leren met en van elkaar. Wat we leren houden we aan tegen onze beleidsuitgangspunten en samenspel.

==> Ontwikkelrichting: leren met en van elkaar om te kunnen en durven handelen
Er is heel veel kennis, kunde en ervaring om te benutten. Belangrijk is om in die veelheid 'raak' te schieten. We willen een leeromgeving creëren met leerprogramma's die aansluiten bij wat de verschillende netwerkpartners op dat moment het meest nodig hebben. Soms is dat feitelijke kennis, maar vaak gaat het ook om het durven delen van de wirwar van afwegingen en de huivering om fouten te maken. Omdat in herkenning vaak ook erkenning zit van de complexiteit van het vraagstuk.

Veilig Thuis 2018

	Centraal Gelderland (regio Arnhem)	Noord Oost Gelderland (Regio Achterhoek)
Aantal meldingen	2170	1151
Aantal onderzoeken	280	158*
Aantal huisverboden	45	44

* Inclusief 25 onderzoeken naar multiproblem-situaties

Moviera 2018

	Centraal Gelderland (regio Arnhem)	Noord Oost Gelderland (Regio Achterhoek)
Advies en aanmelding totaal (voor Arnhem en Achterhoek)	578	
Noodbedden	35	15
Opvangtrajecten	96	33
Ambulante trajecten	172	61
Zorgcoördinatie mensenhandel	57 (voor Arnhem én Achterhoek)	

De cijfers dalen niet.[5] De verwachting is dat sommige vormen van huiselijk geweld door demografische factoren zullen toenemen in omvang en andere afnemen. Ouderenmishandeling zal toenemen door de vergrijzing. Huiselijk geweld door en tegen kinderen en pubers zal in absolute zin afnemen door de vergrijzing. Door de toename van het aantal migranten en kinderen van migranten zal huiselijk geweld onder die groepen in absolute aantallen toenemen. Onder invloed van onder andere migratie, globalisering en de toestroom van vluchtelingen neemt het aantal eergerelateerde zaken toe. De verwachting is dat die stijgende lijn zich zal voortzetten.

De verwachting is dat het aantal meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling zal stijgen. Met name door de invoering van de meldcode, waardoor naar verwachting professionals beter gaan signaleren en meer gaan melden.

"Zelfs dertig jaar later, als de gewelddadige relatie al lang voorbij is, zorgt huiselijk geweld voor gezondheidsklachten"

Impact
Grensoverschrijdend gedrag en geweld tussen mensen kan van generatie op generatie worden overgedragen en is vaak onderdeel van meerdere problemen die in een gezin spelen. Huiselijk geweld en kindermishandeling leiden tot problemen op emotioneel gebied en hebben gevolgen voor opleiding, werk en de financiële situatie. Ook kan het geweld leiden tot verslavingsproblemen, zelfmoordpogingen, lichamelijk letsel of gedragsproblemen. Andersom geldt dat armoede en verslaving geweld kunnen uitlokken. De gevolgen kunnen zich soms pas op latere leeftijd openbaren. De maatschappelijke kosten zijn hoog. Deze kosten hebben betrekking op het menselijk lijden, het niet of minder goed kunnen meedraaien in de maatschappij en het gebruik van diensten (opvang, gezondheidszorg, politie, justitie). Voor alle drie is het lastig de werkelijke kosten boven water te krijgen.

[5] Manifest Kring van Veiligheid 'Huiselijk geweld te lijf', een initiatief van Movisie en het Nederlands Jeugdinstituut, 2016.

AMBITIE - Doel om voor te gaan

Ambitie
Het is onaanvaardbaar dat kinderen en volwassenen lichamelijk, seksueel, geestelijk, of financieel worden mishandeld, misbruikt, verwaarloosd, of uitgebuit. Met alle gevolgen voor de rest van hun leven. Iedereen heeft recht op een veilige thuisbasis. Daarom bestrijden we huiselijk geweld en kindermishandeling in al zijn verschijningsvormen. De aanpak richt zich op alle betrokkenen in het systeem. Slachtoffers, plegers en omstanders krijgen de hulp en/of straf die past bij hun situatie. Veiligheid staat altijd voorop. De veiligheid van kinderen is onze eerste prioriteit.

Ons doel
- iedereen die betrokken is bij huiselijk geweld of kindermishandeling is in staat om aan de bel te trekken;
- iedereen die tegen (mogelijke) situaties van huiselijk geweld of kindermishandeling aanloopt, neemt zijn verantwoordelijkheid om die zorg te delen;
- iedereen die beroepshalve te maken krijgt met (mogelijke) situaties van huiselijk geweld of kindermishandeling, weet wat er moet gebeuren en hoe specialistische hulp kan worden ingeschakeld;
- professionals houden contact met gezinnen en relaties waar meer problemen spelen gedurende hun levensloop.

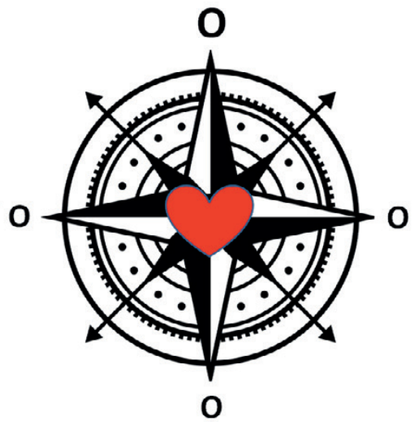
Brede kijk cruciaal
Om ons doel te bereiken plaatsen we huiselijk geweld en kindermishandeling in de context van het jeugd-, Wmo- en veiligheidsbeleid. De transformatiegedachte geldt ook voor onze regioaanpak: werken met methodieken van zelfregie, zorg zo licht als mogelijk maar zo zwaar als nodig (ambulant als het kan, opvang als het nodig is) en 1 gezin-1 plan-1 regisseur als uitgangspunt. We stimuleren professionals om breder te kijken dan hun eigen taak en zich bewust te zijn van situaties die geweld in de hand kunnen werken. Bijvoorbeeld ingrijpende levensgebeurtenissen, zoals echtscheiding, ziekte, of werkloosheid. Want vaak zijn huiselijk geweld en kindermishandeling onderdeel van problemen op meerdere leefgebieden.

KOMPAS - Stevige basis & duidelijke richting

De basis voor 'Samen Veilig' is stevig. Met acht gedeelde vertrekpunten - waarvan één overkoepelend - en twee randvoorwaarden hebben we grond onder de voeten om doelgericht verder te gaan. Tezamen vormen ze ons kompas voor de komende jaren.

Vertrekpunten
De norm is: 'geweld hoort nergens thuis'
Iedereen is alert: we vormen een kring van veiligheid
Veiligheid staat altijd voorop
(Semi)professionals gebruiken de meldcode
Steun, advies en hulp zijn nabij
De benadering is systeemgericht
Door waakvlamcontact blijven betrokkenen in beeld
De rol- en taakverdeling is duidelijk

Randvoorwaarden
Bereidheid tot leren
Investeren in communicatie

==> Ontwikkelrichting: professionals werken multidisciplinair voor alle betrokken gezinsleden
We gaan door op de ingeslagen weg om veiligheid, welzijn en zorg aan elkaar te verbinden. En om voldoende aandacht te besteden aan herstel en nazorg voor slachtoffers en plegers. De multidisciplinaire aanpak MDA++ gaat ons helpen om gezinnen bij te staan die op meerdere leefgebieden problemen hebben die onderling samenhangen en van generatie op generatie over kunnen gaan. We kijken naar de hele levensloop.

Regionale acties	Lokale acties
	Integrale analyses en plannen obv voorbeelden.
Multidisciplinaire aanpak MDA++ verder ontwikkelen, waarin welzijn, zorg en veiligheid zijn verbonden.	Werkwijze MDA++ invoeren.
	Onderzoeken of er bij andere beleidsvelden, zoals schulden en armoede, voldoende aandacht is voor
	Leren van best practices in de nazorg en deze methodieken toepassen.

7e VERTREKPUNT: DOOR 'WAAKVLAM-CONTACT' BLIJVEN BETROKKENEN IN BEELD

Geweld in relaties is er meestal niet zomaar. Het bouwt op, langzaam maar zeker, en komt dan tot een uitbarsting. Na zo'n uitbarsting volgt vaak een periode van berouw. Dan lijkt het een tijdje goed te gaan, totdat de spanningen weer beginnen. We doen er alles aan om deze cirkel van geweld te doorbreken, zodat huiselijk geweld en kindermishandeling duurzaam opgelost kunnen worden. Dit betekent dat met name gezinnen en relaties waar meer problemen spelen in beeld blijven gedurende hun levensloop, ook als een traject van hulpverlening en/of straf is afgesloten. We noemen dit het 'waakvlam-contact'. Het is gericht op het 'duurzaam' oplossen van geweld en het voorkomen dat de moeilijk te doorbreken patronen weer terugkomen.

==> Ontwikkelrichting: de samenwerking vanuit de verschillende systemen is erop gericht om de cirkel van geweld te doorbreken
De lokale teams zorgen ervoor dat regelmatig contact wordt onderhouden met betrokkenen. Als ware het een vlam die altijd waakt en weer harder kan branden als het nodig is. Zij blijven de situatie monitoren. Samen met de ketenpartners krijgen zij inzicht in de aard en omvang van huishoudens waarin het geweld, ook na hulpverlening, blijft terugkeren. Alertheid van iedereen blijft belangrijk om herhaling van geweld te voorkomen. Deze vorm van **preventie** is een essentieel onderdeel van het voorkomen van terugkerend geweld.

Regionale acties	Lokale acties
Zorgen voor inzicht in recidive.	Lokale teams geven vorm aan de ketensamenwerking in het kader van het 'waakvlam-contact'.

==> Ontwikkelrichting: betrokkenen en omstanders weten welk pad zij moeten lopen naar steun, advies en hulp; de lokale teams werken outreachend en vraaggestuurd
De lokale teams hebben een 'spin in het web-functie' in buurten en wijken. Hun rol moet duidelijk zijn voor betrokkenen die zelf te maken hebben met geweld en voor omstanders. Ook de teams moeten weten op wie zij een beroep kunnen doen als meer specialistische kennis nodig is, of in geval van een crisissituatie. Goed weten wat je van elkaar mag verwachten hoort daar onlosmakelijk bij. We hebben het niet meer over op- en afschalen, maar over samen optrekken. Rekening houdend met verschillende snelheden: een zorgvuldige afweging aan de voorkant en relatieopbouw met betrokkenen om vervolgens zonder aarzeling door te kunnen pakken.

Regionale acties	Lokale acties
Behoefte aan een 'Scheidingsloket' agenderen bij de betreffende gesprekstafel(s).[13]	Krachtige eerstelijnsaanpak doorontwikkelen met het oog op vroegsignalering (combinatie van outreachend én vraaggestuurd werken).
Beschikbaarheid van voldoende opvangplaatsen, goede begeleiding tijdens de opvang en tijdige uitstroom uit de opvang van zowel vrouwen, mannen als kinderen.	Voorkomen dat opvang nodig is. Afspraken tussen opvang en lokale teams over 'warme' overdracht wanneer vrouwen, mannen en kinderen de opvang verlaten: wie blijft nabij?
Opvang en ondersteuning organiseren: a) op het juiste niveau, inclusief Moviera b) met aandacht voor trauma-screening en passende hulp.	Lokale teams weten de route naar steun, advies en opvang tijdig te vinden.
	Gemeenten zien toe op de afspraken met coöperaties over het voldoende en tijdig beschikbaar stellen van woningen voor cliënten die de opvang verlaten.[14]
	Lokale teams zijn en blijven nabij voor betrokkenen en schakelen waar nodig tijdig deskundige (ambulante) hulpverlening in.

6e VERTREKPUNT: DE BENADERING IS SYSTEEMGERICHT

We halen alles uit de kast om geweld duurzaam te stoppen en daarmee te voorkomen dat het wordt overgedragen op volgende generaties. Daarom stellen we integrale analyses, veiligheids- en hulpverleningsplannen op. Vanuit het perspectief van alle betrokken gezinsleden komen alle aspecten langs van de hulp, zorg en behandeling die op alle leefgebieden nodig wordt geacht. Als er een justitieel traject loopt, worden plannen afgestemd. We benutten de informatie van betrokkenen zelf en van andere meldpunten of organisaties. Als het gaat om jeugdigen is de verwijsindex een belangrijke bron. We spelen in op risicofactoren, bijvoorbeeld door met schuldhulp financiële stress te verminderen. We besteden aandacht aan herstel en nazorg om herhaling te voorkomen.[15] Er is een harde kern van mensen die we in beeld blijven houden.

[13] Aanpak Complexe Scheidingen en/of Versterking lokale toegang (Regionaal Tranformatieplan Jeugdhulp)
[14] Artikel 12, lid 1 juncto 3 van de Huisvestingswet 2014.
[15] Herstel houdt in dat slachtoffers hulp krijgen bij het verwerken van de traumatische ervaring, een sociaal netwerk opbouwen of nieuw leven inblazen, financieel onafhankelijk worden, emotioneel herstellen. Nazorg komt daarna. Het richt zich op het in de gaten houden van het welzijn van het gezin en zo nodig steun bieden.

Deze vertrekpunten en randvoorwaarden lichten we hierna toe, waarbij steeds de ontwikkelrichting wordt aangegeven en de regionale en lokale acties. Die vormen ons kompas dat houvast biedt om op koers te blijven en dichter bij ons doel te komen. Het richt de focus op wat we regionaal en lokaal versterken en vernieuwen in de periode 2019-2022.

1e VERTREKPUNT - DE NORM IS: 'GEWELD HOORT NERGENS THUIS'

Of het nu lichamelijk, geestelijk, verbaal of financieel geweld is. We zijn duidelijk dat 'geweld hoort nergens thuis' de norm is en dragen die actief uit. In de praktijk blijft het lastig om die norm concreet te maken. Wanneer is iets huiselijk geweld, hoe gaan we om met culturele verschillen, wanneer vinden we dat de grens is bereikt, dat een situatie onacceptabel is en we in moeten grijpen?

==> Ontwikkelrichting: we dragen de norm uit en maken veiligheid invoelbaar
We scheppen in regio Arnhem-Achterhoek helderheid over wat onze norm is en dat het de richtlijn is voor ons handelen. Dat doen we door opvattingen over opvoeden en samenleven expliciet te maken en erover in dialoog te gaan. We maken onveiligheid door gesprekken met ervaringsdeskundigen invoelbaar. In het gesprek benutten we de universele waarden van de rechten van de mens en de uitgangspunten van het Verdrag van Istanbul. We laten ons inspireren door het landelijke programma 'Geweld hoort nergens thuis' en benutten wat er is om te illustreren wat de norm inhoudt, zoals bestaande signalenkaarten en het triage-instrument van Veilig Thuis.[6]

Regionale acties	Lokale actie
De norm expliciet maken en uitdragen.	De norm als richtlijn nemen voor gedrag van professionals.

"Huiselijk geweld is verantwoordelijk voor 10 tot 15% van het ziekteverzuim."

2e VERTREKPUNT – IEDEREEN IS ALERT: WE VORMEN EEN KRING VAN VEILIGHEID

Dat we huiselijk geweld en kindermishandeling niet tolereren, is een gedeelde verantwoordelijkheid met de samenleving. Daarom zou het vanzelfsprekend moeten zijn dat we met elkaar een kring van veiligheid vormen rond relaties en gezinnen. Landelijk wordt het brede publiek aangesproken om te signaleren en aan de bel te trekken. Regionaal en lokaal zouden werkgevers zich mede-verantwoordelijk moeten voelen om dat te doen. Evenals vrijwilligers die in contact komen met mensen, bijvoorbeeld vanuit buurthuizen, (sport)verenigingen en zelforganisaties. De meldcode biedt ook voor hen aanknopingspunten.

==> Ontwikkelrichting: we doen een dringend beroep op omstanders om deel uit te maken van de veiligheidskring
Het grote maatschappelijke vraagstuk van huiselijk geweld en kindermishandeling houden we niet klein. We doen een dringend beroep op omstanders om te doen wat zij zelf kunnen doen om verschillende vormen van geweld te herkennen en in actie te komen. We maken hen ervan bewust hoe cruciaal het is dat zij onderdeel worden van een kring van veiligheid die zich sluit bij vermoedens van geweld. En ondersteunen hen bij het ondernemen van actie. Dat betekent: praten met de volwassenen, het kind, anderen, contact zoeken met het lokale team, advies vragen aan Veilig Thuis.

[6] https://signalenkaart.nl/ https://www.movisie.nl/tool/triage-instrument-veilig-thuis
https://www.ikvermoedhuiselijkgeweld.nl https://www.movisie.nl/artikel/wat-huiselijk-geweld

Regionale acties	Lokale actie
Huiselijk geweld en kindermishandeling agenderen op de werkvloer en werkgevers ondersteunen in het bespreekbaar maken ervan.[7]	Als werkgever het goede voorbeeld geven door huiselijk geweld en kindermishandeling in de gemeentelijke organisatie bespreekbaar te maken.
Scholen stimuleren om de meldcode te gebruiken en onderwijspersoneel hierin te trainen.	Investeren in netwerken met scholen. Actief in gesprek met 'weinig-melders'.
Verkennen of de aanpak 'Handle with care' [8] structureel gemaakt kan worden.	Terugkoppeling verbeteren naar signalerende partners, zoals scholen, als zij aan de bel trekken.
Regionale aanpak verder ontwikkelen rond mensenhandel; zorgcoördinatie en opvangplaatsen organiseren voor slachtoffers.	Ontwikkelen lokale aanpak mensenhandel (gereed in 2022).[9]

3e VERTREKPUNT – VEILIGHEID STAAT ALTIJD VOOROP

Alle (semi)professionals en vrijwilligers worden gesteund door hun leidinggevenden om veiligheid daadwerkelijk voorop te zetten. Het betekent dat privacy nooit een drempel is om in actie te komen, dat privacyregels maximaal opgerekt kunnen worden omwille van de veiligheid. Onder voorwaarde dat aan de betrokkenen wordt verteld dat hun gegevens worden gedeeld, tenzij dit voor de veiligheid niet wenselijk is. Kinderen zijn de hoofdpersonen. Hun veiligheid en het veiligstellen van hun ontwikkelingsmogelijkheden heeft prioriteit. Maar het gaat ook om de veiligheid van volwassenen die met geweld te maken krijgen, bijvoorbeeld in de relationele sfeer, ouderen die door hun mantelzorgers worden mishandeld, of mensen die slachtoffer zijn van mensenhandel.

==> Ontwikkelrichting: we heffen (privacy) belemmeringen op
Medewerkers moeten zich veilig voelen om in mogelijkheden te denken in plaats van beperkingen. Zij hebben hiervoor doorzettingsmacht nodig van hun managers en bestuurders. Essentieel is dat we een gemeenschappelijk kader vaststellen voor gegevensuitwisseling en privacy. Ook eerdere casuïstiek helpt om te durven handelen: voorbeelden op papier waarmee keuzes onderbouwd kunnen worden.

Regionale acties	Lokale acties
Klimaat bevorderen waarin het gezamenlijk doel centraal staat en we ons niet laten beperken door regels en procedures.	Sturing door leidinggevenden op 'werken vanuit de bedoeling'.
Gemeenschappelijk kader voor gegevensuitwisseling en privacy ontwikkelen.	Kader toepassen. Onder andere casuïstiek vastleggen, sturing hierop door leidinggevenden.

[7] Een deel van het ziekteverzuim van werknemers houdt verband met huiselijk geweld. Jaarlijks bedragen de directe verzuimkosten t.g.v. huiselijk geweld voor werkgevers tussen de 74 en 192 miljoen euro.
[8] Handle with care' is een aansprekend voorbeeld van hoe het kan werken als de ene netwerkpartner de verbinding legt naar de andere. Basisscholen krijgen een seintje van de politie als een leerling te maken heeft met huiselijk geweld. Zo is er voor het kind meer begrip wanneer het zich anders gedraagt.
[9] Interbestuurlijk Programma, punt 5.11 en programma Samen tegen Mensenhandel (november 2018).

4e VERTREKPUNT – (SEMI)PROFESSIONALS GEBRUIKEN DE MELDCODE

Alle lokale en regionale instanties voor (jeugd)gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg, politie en justitie nemen de opdracht serieus om huiselijk geweld en kindermishandeling eerder en beter in beeld te krijgen en te stoppen en duurzaam op te lossen. De meldcode is de leidraad van (semi)professionals in deze sectoren om signalen van geweld te (h)erkennen, risico's in te schatten en doortastend te zijn. Dit 5-stappenplan heeft een zeer belangrijke preventieve functie in vroegsignalisering: er met elkaar op tijd bij zijn. De verwijsindex is onderdeel van de meldcode en van nut om te achterhalen welke andere professionals al betrokken zijn bij jeugdigen.

==> Ontwikkelrichting: we verbreden en intensiveren het gebruik van de meldcode
We moedigen een brede kring (semi)professionals aan de meldcode consequent te gebruiken en aandachtsfunctionarissen aan te stellen.[10] De wet verplicht (semi)professionals in de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie te werken met de meldcode, omdat deze beroepsgroepen het meest contact hebben met de mensen zelf.

Maar het basismodel meldcode is óók een hulpmiddel voor functionarissen in andere sectoren, zoals dierenartsen.[11]
De gemeente heeft de wettelijke taak om toezicht te houden op het verplichte gebruik van de meldcode.[12]

Regionale acties	Lokale acties
Samenwerking tussen partijen die werken met de meldcode stimuleren en faciliteren om te bevorderen dat: a) de meldcode optimaal wordt ingezet, b) aandachtsfunctionarissen worden aangesteld en hun kennis up to date houden.	a) intern & extern: beroepsgroepen aanmoedigen te werken met meldcode, verwijsindex, aandachtsfunctionarissen, b) intern: als gemeente het voorbeeld geven (zorgen dat de gemeentelijke organisatie, waaronder het lokale team, de meldcode optimaal gebruikt), c) extern: toezicht houden op het verplichte gebruik van de meldcode conform de wettelijke taak.
Het gebruik van de meldcode opnemen in regionale inkoopvoorwaarden en subsidiebeschikkingen.	Het gebruik van de meldcode opnemen in lokale inkoopvoorwaarden en subsidiebeschikkingen.

5e VERTREKPUNT: STEUN, ADVIES EN HULP ZIJN NABIJ

Voor omstanders is het delen van zorgen een belangrijke eerste stap. Dat kan ook anoniem. Veilig Thuis is beschikbaar voor advies en 24/7 bereikbaar op 0800-2000 in alarmerende situaties. Het lokale team is een ingang in de nabijheid van betrokkenen en omstanders. De drempels zijn laag, de lijnen zijn kort. De professionals in de teams zijn vaak bekend met de gezinnen. Zij zijn een verbindende schakel in de lokale gemeenschap. Ze hebben een 'spin in het web-functie' en krijgen veel signalen binnen, omdat zij in contact staan met inwoners en het logische aanspreekpunt zijn voor mensen en instanties. Vanuit hun positie zijn de teams in staat om passende hulp en ondersteuning te organiseren.

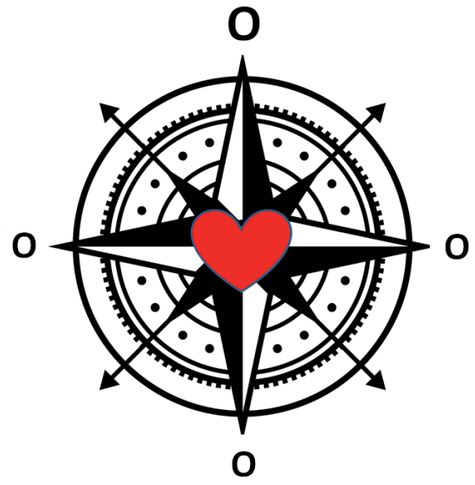
[10] www.meldcode.nl
[11] 60% van de dierenartsen komt in hun praktijk dierenmishandeling tegen. Bij door hen vermoede gevallen van dierenmishandeling is één op de drie keer vermoedelijk ook sprake van huiselijk geweld, één op de acht keer is de dierenarts daar zeker van. (Stichting DierZijn: Cirkel van geweld, Verbanden tussen dierenmishandeling en huiselijk geweld, 2009).
[12] Gemeenten houden toezicht op de naleving van de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor wat betreft de maatschappelijke ondersteuning en de kinderopvang. Inspecties controleren of organisaties en zelfstandigen een meldcode hebben. En of zij het gebruik en de kennis daarvan bevorderen. Dit gebeurt door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd in oprichting, de Onderwijsinspectie, de Inspectie Veiligheid & Justitie.

De norm is: 'geweld hoort nergens thuis'
==> We dragen de norm uit en maken veiligheid voelbaar

De rol- en taakverdeling is duidelijk
==> Professionals scheppen meer duidelijkheid over regie (procesregie, casusregie, behandeling)

Iedereen is alert: we vormen een kring van veiligheid
==> We doen een dringend beroep op omstanders om deel uit te maken van de veiligheidskring

Door waakvlamcontact blijven betrokkenen in beeld
==> De samenwerking vanuit de verschillende systemen is erop gericht om de cirkel van geweld te doorbreken

Veiligheid staat altijd voorop
==> We heffen (privacy) belemmeringen op

De benadering is systeemgericht
==> Professionals werken multidisciplinair voor alle betrokken gezinsleden

(Semi)professionals gebruiken de meldcode
==> We verbreden en intensiveren het gebruik van de meldcode

Steun, advies en hulp zijn nabij
==> Betrokkenen en omstanders weten welk pad zij moeten lopen naar steun, advies en hulp

RANDVOORWAARDEN

Bereidheid tot leren
==> leren met en van elkaar om te kunnen en durven handelen

Investeren in communicatie
==> Over HG en KIMI praten om het taboe te doorbreken

SAMEN VEILIG

IN DE VERSCHILLENDE LEEFGEBIEDEN VAN MENSEN ZIJN WE OPLETTEND

- **Iedereen** maakt zich hard(t)
- Met elkaar vormen we een **kring van veiligheid** rond relaties en gezinnen
- **Bestuurders** focussen op ontwikkelrichtingen met acties, horen wat er speelt, geven rugdekking, sturen bij

- De **norm** is helder: geweld hoort nergens thuis
- We doorbreken het **taboe**: we praten erover op verschillende manieren
- We **helpen** elkaar: we herkennen signalen, weten de weg, ervaren steun
- **Privacy** staat NOOIT in de weg om te handelen: veiligheid gaat ALTIJD voor, kinderen hebben de hoofdrol

PLEKKEN EN VOORZIENINGEN VOOR IEDEREEN (SCHOOL, HUISARTS, BIBLIOTHEEK, CJG, GGD, MAATSCHAPPELIJK WERK ENZ.)

PLEKKEN EN VOORZIENINGEN VOOR IEDEREEN DIE DAT (TIJDELIJK) NODIG HEEFT (HUISHOUDELIJK HULP, UITKERING, JEUGDZORG, SLACHTOFFERHULP, RECLASSERING ENZ.)

HERSTEL
STEUN EN ZORG VOOR SLACHTOFFERS EN PLEGERS

MELDING BIJ VEILIG THUIS (VT)

Melden bij VT is de laatste stap van de meldcode
- De situatie is dan acuut of structureel onveilig
- Het is veilig om te melden
- Het lokale team en VT staan in directe verbinding
- De onderlinge taakverdeling is helder

Herstel en (na)zorg zijn cruciaal om geweld te stoppen
- We zetten interventies in
- Het lokale team blijft nabij (waakvlam-contact)
- Met elkaar blijven we de kring van veiligheid vormen

STRAFFEN VAN PLEGERS

RELATIE, GEZIN

LOKAAL TEAM

ALERTE SAMENLEVING

PREVENTIE (MELDCODE, AANDACHTSFUNCTIONARISSEN)

INTERVENTIES (OPVANG, BEGELEIDING)

- We nemen niet-pluis-gevoelens serieus
- We weten hoe en bij wie we aan de bel moeten trekken voor steun en advies
- We bieden of organiseren hulp met elkaar

Dit team is spin in het web: de plek waar veel signalen binnenkomen

- (Semi)professionals kennen elkaar en elkaars werk
- Maatschappelijke organisaties gebruiken de meldcode met 5 stappen
- We leren samen in het werk → casuïstiek
- We leggen dwarsverbanden → MDA++
- Er is altijd 1 regisseur/aanspreekpunt van de relatie/ het gezin (dat is niet de hulpverlener)

EIGEN NETWERK (VAN FAMILIE, VRIENDEN, KENNISSEN, BUREN, WERKGEVER, COLLEGA'S)

ACTIVITEITEN IN DE BUURT (VERENIGINGEN, (GELOOFS)-GEMEENSCHAPPEN,ENZ.)

NAZORG

RE-INTEGRATIE PLEGERS

EERDER EN BETER IN BEELD ← **ONTWIKKELRICHTINGEN EN ACTIES** → **STOPPEN EN DUURZAAM OPLOSSEN**

Deze routekaart is ontstaan om de **beweging 'Samen Veilig'** kracht bij te zetten. Om op de kaart te zetten hoe we ons in regio Arnhem-Achterhoek samen hard(t) maken voor een samenleving zonder huiselijk geweld en kindermishandeling (HG en KiMi).

8 vertrekpunten zijn de basis voor 'Samen Veilig'. Van daaruit gaan we verder met ontwikkelrichtingen. Het **kompas** geeft houvast om op koers te blijven. Het richt de focus op wat we regionaal en lokaal versterken en vernieuwen in de periode 2019-2022.

Kaart en kompas helpen professionals om met elkaar in gesprek te blijven over de vraag hoe we allemaal onze verantwoordelijkheid kunnen nemen om HG en KiMi eerder en beter in beeld te krijgen. We zetten in op een *kring van veiligheid* rond relaties en gezinnen om erop tijd bij te zijn als we ons zorgen maken. Door samen op te trekken, kunnen we hulp bieden of organiseren. En in veel gevallen voorkomen dat de situatie uit de hand loopt. Als dat het geval is, dan moet duidelijk zijn wat de route is om het geweld te stoppen en duurzaam op te lossen. Met de kaart op tafel kunnen we die *veiligheidsroute* bespreken.

Benut deze routekaart als **gespreksinstrument**. Want leren van en met elkaar is cruciaal. Evenals communicatie over HG en KiMi om het taboe te doorbreken.